STAROSTWO POWIATOWE
W CIESZYNIE

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego do roku 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019

w części tabelarycznej

Cieszyn, październik 2012r.

Opracowanie:
Zarząd Powiatu Cieszyńskiego
ul Bobrecka 29, 43-400 Cieszyn
przy współudziale Pani Agnieszki Chylak EKO – TEAM KONSULTING
ul. Goleszowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała

Współpraca i udostępnienie materiałów:
Gmina Brenna
Gmina Chybie
Gmina Cieszyn
Gmina Dębowiec
Gmina Goleszów
Gmina Hażlach
Gmina Istebna
Gmina Strumień
Gmina Ustroń
Gmina Wisła
Gmina Zebrzydowice
Instytucje działające na terenie powiatu cieszyńskiego

Zarząd Powiatu Cieszyńskiego
dziękuje samorządom gminnym powiatu cieszyńskiego
oraz instytucjom działającym na terenie powiatu
za zaangażowanie we współtworzeniu niniejszego dokumentu.

Starosta Cieszyński
Jerzy Nogowczyk

SPIS TREŚCI

Wstęp…… 4
1. Uwarunkowania lokalizacyjne …… 5
1.1 Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia …….. 5
1.2 Warunki klimatyczne…….. 8
1.3 Hydrografia……..... 8
1.4 Budowa geologiczna i warunki hydrogeologiczne, warunki glebowe ……..…… 9
1.5 Warunki przyrodniczo – krajobrazowe ……..…….. 11
2. Stan środowiska ……..…… 21
2.1 Powietrze atmosferyczne ……..…… 21
2.2 Wody powierzchniowe i podziemne ……..…….. 22
2.3 Gospodarka odpadami.……23
2.4 Ochrona powierzchni ziemi ……..…… 24
2.5 Hałas ……..……... 24
2.6 Promieniowanie niejonizujące ……..…… 25
3. Cele Programu Ochrony Środowiska Powiatu Cieszyńskiego ……..……... 26

SPIS TABEL

Tabela 1. Ochrona przyrody i poprawa ładu przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000 32
Tabela 2. Ochrona powierzchni ziemi i zasobów kopalin.....…….. 35
Tabela 3. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów..... 36
Tabela 4. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych-racjonalna gospodarka wodami ..... ….. 37
Tabela 5. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów i obciążenia środowiska odpadami …….. 39
Tabela 6. Ochrona powietrza – ekologiczne środki transportu i odnawialne źródła energii …… 40
Tabela 7. Zrównoważony rozwój turystyki ……..... 42
Tabela 8. Ochrona przed hałasem i szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych... …….. 43
Tabela 9. Edukacja ekologiczna.....…. …… 44
Tabela 10. Monitoring środowiska i ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami..... …….. 46

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1 Podział powiatu na jednostki administracyjne 5
Rysunek 2 Sieć drogowa na terenie powiatu cieszyńskiego 6
Rysunek 3 Ukształtowanie terenu województwa śląskiego 7
Rysunek 4 Powiat cieszyński na tle jednostek fizyczno - geograficznych (wg. Kondrackiego) województwa śląskiego.....7
Rysunek 5 Sieć hydrograficzna na terenie Powiatu Cieszyńskiego 8
Rysunek 6 Powiat cieszyński na tle budowy geologicznej województwa śląskiego 10
Rysunek 7 Lokalizacja powiatu cieszyńskiego na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych województwa śląskiego.....11
Rysunek 8 Granice Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny.....13
Rysunek 9 Lokalizacja powiatu cieszyńskiego na tle form ochrony przyrody województwa śląskiego (parki krajobrazowe i ich otuliny) 14
Rysunek 10 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Dolina Górnej Wisły”.....15
Rysunek 11 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Cieszyńskie źródła tufowe”.....16
Rysunek 12 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Beskid Śląski” 17
Rysunek 13 Elementy krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska w województwie śląskim i powiat cieszyński na ich tle 19
Rysunek 14 Obszary przyrodniczo cenne na tle mapy powiatu cieszyńskiego.....20
Rysunek 15 Jakość wód powierzchniowych powiatu cieszyńskiego na tle województwa śląskiego 23

Wstęp

Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego sporządzono zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 ze zm.), która nakłada obowiązek wykonywania aktualizacji programów ochrony środowiska m.in. dla powiatów co cztery lata. Niniejszy dokument jest kontynuacją polityki ekologicznej Powiatu określonej w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego, przyjętym Uchwałą nr XIV/128/03 Rady Powiatu Cieszyńskiego z dnia 29 grudnia 2003 r., a celem opracowania jest aktualizacja części zadaniowej Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na najbliższe lata, tj. do roku 2015 z perspektywą na lata 2016-2019.

Kierunki działań i zadania określone w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego są generalnie kontynuowane w niniejszej aktualizacji i są spójne z celami zawartymi w Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego. Celem obu dokumentów jest realizacja misji powiatu cieszyńskiego, określonej w Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego jako: Śląsk Cieszyński, pielęgnując dziedzictwo kulturowe tej Ziemi, dba o edukację i kulturę, jako fundamenty dalszego rozwoju, a zachowując wyjątkową atrakcyjność inwestycyjną podnosi standardy w ochronie środowiska oraz opiece zdrowotnej i społecznej.

W zaktualizowanym Programie kierunki działań i zadania, zgodne są również z Polityką Ekologiczną Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, jak również z Programem ochrony środowiska województwa śląskiego do roku 2013 z perspektywą do roku 2018 oraz z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020".

Aktualizacja Programu zawiera charakterystykę środowiska na terenie powiatu cieszyńskiego oraz aktualną ocenę środowiska przyrodniczego. Jako opracowanie planistyczne aktualizacja Programu nakreśla przede wszystkim kierunki działań, które należy podejmować w najbliższych latach w celu ochrony środowiska na terenie powiatu cieszyńskiego. Cele te, spełniają rolę osi priorytetowych – charakteryzują dążenia grupy dziedzin wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego, przyjętym Uchwałą nr XIV/128/03 Rady Powiatu Cieszyńskiego z dnia 29 grudnia 2003 r. Układ nawiązuje do priorytetów wskazanych w Polityce Ekologicznej Państwa oraz VI Wspólnotowym Programie Działań w zakresie środowiska naturalnego. Przedstawione w Aktualizacji działania obejmują zadania własne powiatu, zadania we współpracy powiatu z innymi jednostkami oraz zadania koordynowane. Realizacja zadań zawartych w aktualizacji programu ochrony środowiska, a w szczególności w zakresie poprawy standardów jakości środowiska oraz jego ochrony będzie wymagać współpracy samorządów na różnych szczeblach i współpracy z podmiotami gospodarczymi.

1. UWARUNKOWANIA LOKALIZACYJNE

Analiza stanu środowiska powiatu cieszyńskiego dokonana została w szeregu obowiązujących dokumentów dotyczących rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego powiatu, m.in. w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego oraz jego Aktualizacji na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015.

Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane dane posiadane przez Starostwo Powiatowe w Cieszynie oraz zgromadzone przez GIOŚ i WIOŚ, w tym również przygotowane w ostatnich latach opracowania.

1.1 Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia

Powiat Cieszyński leży w południowo-zachodniej części województwa śląskiego, między doliną Olzy na zachodzie, doliną Białej i doliną Soły na wschodzie, wsią Jaworzynka na południu i jeziorem Goczałkowickim na północy. Obejmuje obszar Beskidu Śląskiego, Pogórza Cieszyńskiego oraz kotlin: Ostrawskiej i Oświęcimskiej. Granica powiatu od strony południowej i zachodniej pokrywa się z granicą państwa.

W skład powiatu wchodzą gminy tj.: Brenna, Goleszów, Ustroń, Wisła, Istebna – będące znanymi ośrodkami turystycznymi, gminy o charakterze rolniczym - Dębowiec, Hażlach, Strumień, Chybie, Zebrzydowice oraz gminy będące ośrodkami przemysłowo-handlowymi i kulturalnymi regionu – Cieszyn i Skoczów.

Rysunek 1 Podział powiatu na jednostki administracyjne

Źródło: www.osp.org.p

Powiat zajmuje środkową i zachodnią część Pogórza Śląskiego oraz Beskid Śląski. Północna część powiatu to Kotlina Oświęcimska. Geograficznie powiat cieszyński podzielony jest na dwie części rozdzielone drogą krajową numer 1.

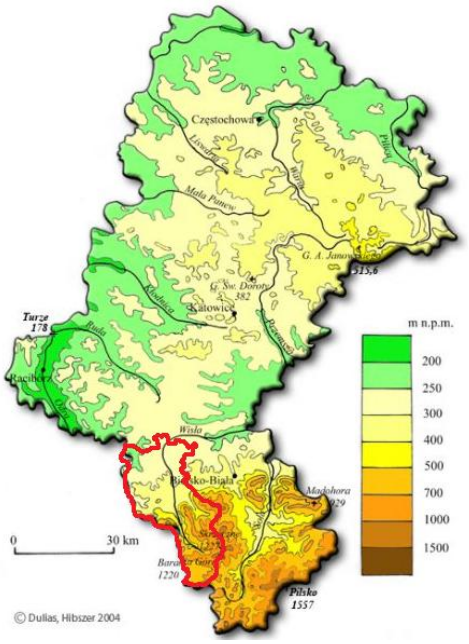

Rysunek 2 Sieć drogowa na terenie powiatu cieszyńskiego

Źródło: http://bip.pzdp.powiat.cieszyn.pl/

Zgodnie z podziałem geofizycznym północna część powiatu cieszyńskiego leży w obrębie Kotliny Oświęcimskiej, rozdzielającej obszar Beskidów i Pogórza Śląskiego od Wyżyny Śląskiej i Krakowskiej. Kształt rzeźby terenu jest efektem działalności wód płynących. Deniwelacje terenu wynoszą 10 – 15 m. Część terenu to terasy zalewowe i nadzalewowe szerokiej i płaskiej doliny Wisły i Knajki, Olzy, Piotrówki i Pielgrzymówki, niewielkie wzniesienia oraz liczne stawy wypełniające zagłębienia tworzą urozmaicony układ powierzchni terenu o zróżnicowanej ekspozycji względem słońca. W części północnej kotlina ma rzeźbę falistą z licznymi wyodrębnionymi garbami i izolowanymi pagórkami. Występuje tu obszar lokalnej wysoczyzny, której grzbiet stanowi dział wodny I rzędu, oddzielający dorzecza Wisły i Odry.[1]

[1] [1] *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus, 2008*

R*ysunek 3 Ukształtowanie terenu województwa śląskiego*

Źródło: strona internetowa – www.geosilesia.pl

Cechą charakterystyczną są szerokie i płaskie garby porozcinane są systemem mocno rozgałęzionych, głębokich dolin i parowów. Pod względem rzeźby obszar jest bardziej zróżnicowany.

Grzbiety garbów są stosunkowo wąskie, toteż większość powierzchni terenu zajmują stoki o zróżnicowanych nachyleniach i wystawie, lokalnie przekraczających 20, a nawet 30 %.

Południowa część powiatu położona jest w obrębie mezoregionu Beskid Śląski, wchodzącego w skład makroregionu Beskidy Zachodnie Teren ten geologicznie przynależy do Wewnętrznych Karpat Fliszowych, zlokalizowany w obrębie jednostki strukturalnej zwanej Płaszczowiną Śląską z pasmami Beskidu Śląskiego. Pod względem tektonicznym obszar południowej części powiatu wchodzi w skład 2 jednostek: płaszczowiny śląskiej i płaszczowiny magurskiej oraz wąskiej jednostki przedmagurskiej (wsuniętej) między nimi.

Rysunek 4 Powiat cieszyński na tle jednostek fizyczno - geograficznych (wg. Kondrackiego) województwa śląskiego

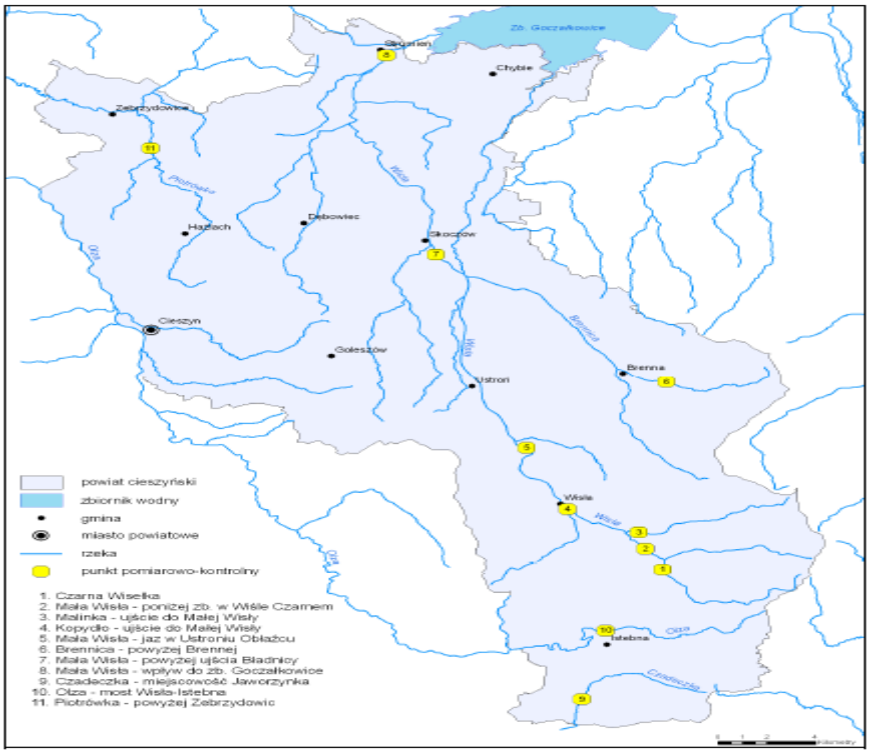
Źródło: strona internetowa – www.geosilesia.pl

1.2 Warunki klimatyczne

Klimat powiatu cieszyńskiego charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem. Powiat cieszyński położony jest w obrębie dwóch dzielnic klimatycznych – podkarpackiej i karpackiej.
Dzielnica karpacka cechuje się mocno zróżnicowanym piętrowym układem elementów klimatycznych. Opady są znacznie zróżnicowane przestrzennie, co wynika z ukształtowania terenu oraz ekspozycji stoków. Najniższe sumy roczne notowane są w Istebnej (1091) i Wiśle-Centrum (1174 mm) zaś najwyższe na Kubalonce (1310 mm), w Wiśle-Malince (1364 mm) i Przysłopie (1400 mm). Maksymalne sumy miesięczne notowane są w czerwcu oraz lipcu i wahają się od 135 mm (Istebna) do 85 mm (Przysłop). Wiatry nawiązują do ogólnej cyrkulacji atmosferycznej, która w obrębie dolin, kotlin i grzbietów ulega modyfikacji. Dominują wiatry południowe, południowo-wschodnie oraz północno-wschodnie.
Dzielnica podkarpacka cechuje się średnimi rocznymi opadami od 998 mm (Goleszów), 932 mm (Cieszyn) do 809 mm (Kaczyce). Maksymalne sumy miesięczne notowane są w czerwcu i lipcu, zaś minimalne w lutym oraz marcu i wahają się od 38 mm (Kaczyce) do 46 mm (Goleszów). W ciągu roku dominują wiatry wiejące z sektora zachodniego (SW, W, NW) stanowiące łącznie 37% oraz wiatry południowe (15%) o średnich prędkościach od 2 do 3 m/s. Liczba dni z przymrozkami na terenie całego powiatu wynosi 100-150, z pokrywą śnieżną 80-100, a długość okresu wegetacyjnego trwa 210-220 dni. Średnia roczna temperatura waha się od 5,40C w partiach grzbietowych Beskidów do 8,50C w dolinie Olzy. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, zaś najchłodniejszym styczeń.[2]

1.3 Hydrografia

Na terenie powiatu cieszyńskiego występuje ciekawy układ stosunków hydrograficznych. Tu biorą początek najdłuższe rzeki Polski tj. płynące do Bałtyku - Wisła i Olza. Do zlewni Dunaju, na południe wypływa mająca tu swój początek Czadeczka. Stąd obok działu wodnego Wisła - Odra, przebiega tu również europejski dział wodny między zlewiskami Bałtyku i Morza Czarnego. Wschodnia część powiatu cieszyńskiego (ok. 2/3 powierzchni) należy do dorzecza Wisły, zaś zachodnia i południowa są odwadniane przez Olzę do Odry. Niewielki obszar na południu zasila w wodę rzekę Dunaj.
Wisła bierze swój początek na zachodnim stoku Baraniej Góry, położonego na terenie Gminy Wisła. Na terenie powiatu znajduje się odcinek Górnej Wisły od źródeł do zbiornika Goczałkowice.
Drugą co do wielkości rzeką przepływającą przez omawiany obszar jest Olza.

Rysunek 5 Sieć hydrograficzna na terenie Powiatu Cieszyńskiego
Źródło: Informacja o stanie środowiska na terenie Powiatu Cieszyńskiego w 2011 roku, WIOŚ, 2012

[2] *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus, 2008*

W zlewni Wisły występują dwa zbiorniki retencyjne: Wisła-Czarne oraz Zbiornik Goczałkowicki.
Zbiornik Wisła-Czarne o pojemności 4,50 mln m^3 powstał u zbiegu Białej i Czarnej Wisełki. Głównym zadaniem tego zbiornika jest zasilanie w wodę wodociągu grupowego Wisła – Ustroń - Goleszów. Zbiornik Goczałkowicki o pojemności 165 mln m^3 jest to sztuczny zbiornik wodny, utworzony na Wiśle w 1956 r. Sąsiaduje on bezpośrednio z terenem powiatu cieszyńskiego, na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój. Stanowi on podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę do picia aglomeracji śląskiej. Pobór wody dla stacji uzdatnia wody w Goczałkowicach i Strumieniu, bazujących na wodach zbiornika Goczałkowickiego, w zależności od potrzeb osiąga wielkość maksymalnie 5,7 m^3/s. W skład sieci hydrograficznej terenu powiatu cieszyńskiego wchodzą również stawy z prowadzoną gospodarką hodowlaną ryb.[3]

1.4 Budowa geologiczna i warunki hydrogeologiczne, warunki glebowe

W budowie geologicznej północnej części powiatu cieszyńskiego biorą udział trzy formacje geologiczne: karbońska, trzeciorzędowa i czwartorzędowa. Najniżej położone utwory karbońskie to głównie piaskowce, łupki ilaste oraz łupki węglowe. Na nich ciągłą warstwą zalegają utwory trzeciorzędowe, reprezentowane głównie przez iły mioceńskie, piaski, żwiry oraz utwory piaszczysto – pylaste. Warstwę przypowierzchniową, czwartorzędową stanowią osady wodnolodowcowe, takie jak: gliny, piaski oraz żwiry, przykryte miejscowo osadami pylastymi (lessy) oraz utworami aluwialnymi (mady, piaski, żwiry). Miąższość wierzchnich utworów czwartorzędowych waha się od zera do kilkudziesięciu metrów.

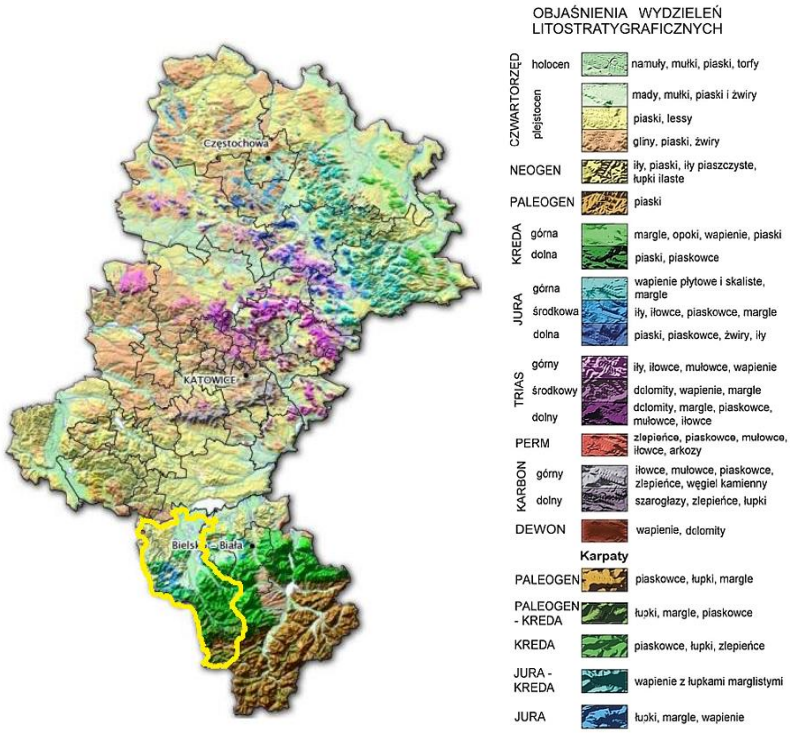
W podłożu środkowej części powiatu dominują utwory fliszowe w postaci naprzemianległych warstw piaskowców, łupków, margli i wapieni. Występują tu także warstwy dębowieckie wykształcone w postaci zlepieńców. Głębokie podłoże stanowią utwory karbońskie w postaci wapienia węglowego.

W środkowej części powiatu występują utwory czwartorzędowe wykształcone w postaci lessów, glin oraz piasków i żwirów akumulacji rzeczno - lodowcowej. Poniżej zalegają utwory kredowe w postaci łupków cieszyńskich dolnych z wkładkami cieszynitów. Istotnymi elementami budowy geologicznej podłoża są: utwory jury oraz kredy, wykształcone w postaci wapieni, iłowców oraz margli. Warstwy te uległy intensywnemu pofałdowaniu, obecne jest także nasunięcie trzeciorzędowe, na które składają się drobnoławicowe piaskowce, iłowce oraz margle. Wyżej wymienione nasunięcie kontaktuje się z miąższymi utworami trzeciorzędu, reprezentowanymi przez iły. Na utworach trzeciorzędowych zalega czwartorzęd w postaci piasków, piasków ze żwirami, warstwy te są z kolei przykryte utworami w postaci gliny zwałowej.

W zachodniej części powiatu w okolicy Cieszyna skały fliszowe, wyróżniane są, jako odrębna płaszczowina cieszyńska. Fliszowe łupki i wapienie cieszyńskie przecinane są miejscami żyłami skał magmowych – cieszynitów. Skały fliszowe przykryte są w wielu miejscach osadami czwartorzędowymi o rożnej genezie.

Pod względem tektonicznym obszar południowej części powiatu wchodzi w skład 2 jednostek: płaszczowiny śląskiej i płaszczowiny magurskiej oraz wąskiej jednostki przedmagurskiej (wsuniętej) między nimi. Zalegają tu górnokredowe warstwy istebniańskie, nad którymi zalegają trzeciorzędowe eoceńskie łupki ciemne i pstre oraz piaskowce ciężkowickie (budujące pasmo Ganczorki). Znaczne obszary zajmują trzeciorzędowe piaskowce z Łyski (paleocen – eocen). Południowa część jednostki reprezentowana jest przez piaskowce grójeckie, ciężkowickie i pstre łupki (eocen) oraz oligoceńskie wapienie łużańskie Najmłodsze ogniwo analizowanego obszaru stanowią utwory czwartorzędowe występujące w dolinach rzecznych.

[3] [3] *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus, 2008*

Rysunek 6 Powiat cieszyński na tle budowy geologicznej województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa – www.geosilesia.pl

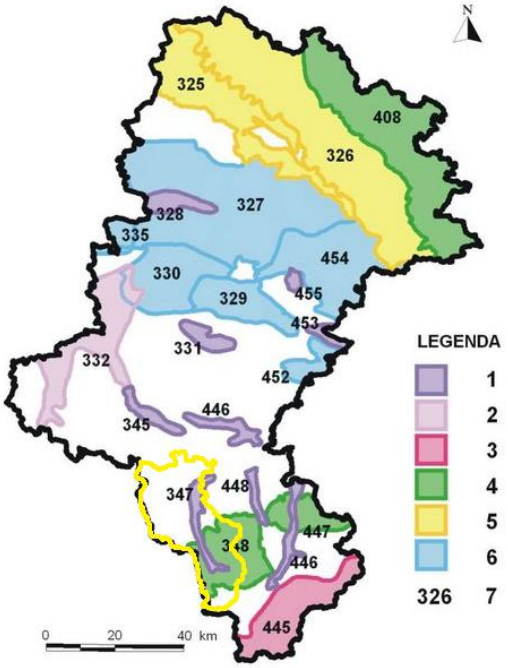
Na obszarze powiatu cieszyńskiego nie występują większe skupiska surowców mineralnych. Górzysty charakter południowej części regionu determinuje występowanie przede wszystkim złóż kruszyw mineralnych tj. piaskowców, wapieni i kruszyw naturalnych. Dodatkowo w zasobach regionu znajdują się złoża węgla kamiennego i gazu ziemnego. Największe znaczenie surowcowe mają tzw. piaskowce godulskie.

Na tym terenie występują ich dwa rodzaje:

- godulskie dolne wydobywane w kamieniołomie Obłaziec-Gahura w Wiśle,
- godulskie środkowe wydobywane w dwóch kamieniołomach w Brennej.

Wapienie eksploatowane są w kamieniołomie w Lesznej Górnej jako materiał do produkcji kruszywa dla budownictwa i drogownictwa. Kruszywa naturalne pochodzenia lodowcowego eksploatowane są w Kończycach Wielkich. Jednymi z ważniejszych surowców mineralnych są gaz ziemny i węgiel kamienny. Występowanie gazu ziemnego udokumentowane jest w gminach Dębowiec i Skoczów. Są to złoża gazu wysokometanowego - Pogórze i Dębowiec. Wydobywa się z nich około 2,8 mln m^3 gazu rocznie. Ponadto udokumentowano występowanie gazu ziemnego towarzyszącego pokładom węgla kamiennego w kopalni "Morcinek". Węgiel kamienny występuje na terenie Gminy Zebrzydowice oraz Hażlach. Na terenie powiatu cieszyńskiego występują również wody mineralne będące generalnie wodami typu chlorkowo-sodowego (solankami). Wody mineralne: chlorkowo-sodowe jodkowe bromkowe ze złóż w Dębowcu, chlorkowo-sodowe jodkowe ze złóż w Zabłociu, uznane zostały przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej za wody lecznicze. W oparciu o wodę z otworów w Ustroniu i sól z Zabłocia działa uzdrowisko w Ustroniu.

Powiat cieszyński wykazuje pod względem glebowym znaczne zróżnicowanie, co w dużej mierze jest wynikiem różnorodności skał podłoża, stanowiących podstawowy materiał glebotwórczy. Przeważają gleby mało urodzajne, głównie bielice, gleby bielicowo-brunatne, gleby bagienne, rędziny, gleby górskie oraz tzw. gleby początkowego stadium rozwoju. Jednocześnie gleby z tego rejonu są glebami ciężkimi (ponad 90% gruntów ornych) i w większości posiadają odczyn kwaśny.

Rysunek 7 Lokalizacja powiatu cieszyńskiego na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego – www.slaskie.pl

Centralna i południowa część obszaru powiatu cieszyńskiego należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu zewnętrznokarpackiego. Wody podziemne występują tu w postaci wód szczelinowych i szczelinowo-porowych w utworach kredy i paleogenu. Głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów na kulminacjach. Drugorzędny poziom użytkowy występuje w utworach porowych czwartorzędu w większych dolinach rzecznych. Północna część obszaru powiatu należy do regionu przedkarpackiego, podregionu przedkarpacko - śląskiego, z głównym poziomem wodonośnym w żwirach i piaskach czwartorzędu. W dolinach rzecznych wydajności wahają się od kilkunastu do kilkudziesięciu m3/h. Obecnie Powiat cieszyński leży w zasięgu dwóch wyznaczonych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Są to:

- Dolina rzeki Górna Wisła 347 Q (GZWP w utworach czwartorzędu, obszar 99 km2, typ zbiornika – porowy o średniej głębokości ujęć 8 m, szacunkowe zasoby dyspozycyjne - 13 tys. m3/dobę),
- zbiornik Godula 348 KF (GZWP w utworach KF, obszar 410 km2, typ zbiornika – szczelinowo-porowy o średniej głębokości ujęć 60 m, szacunkowe zasoby dyspozycyjne – 8,5 tys. m3/dobę).[4]

1.5 Warunki przyrodniczo – krajobrazowe

Zasadniczym elementem szaty roślinnej powiatu cieszyńskiego są przede wszystkim lasy. Lasy te skupiają się głównie na obszarze górskim od wysokości 450-500 m npm, pokrywając zwarcie zbocza i grzbiety Beskidów z przewagą drzewostanu świerkowo-jodłowego wraz z domieszką buka. Ozdobą są rzadkie jawory, cisy, buki i jodły. Bogaty i ciekawy jest świat fauny i flory. Występują tu liczne rośliny chronione, od najmniejszych, jak kwiaty, zioła i trawy począwszy aż po potężne, majestatyczne świerki istebniańskie. Z roślin chronionych występujących na terenie powiatu cieszyńskiego do najciekawszych należą występujące w wielu gatunkach storczyki, a także cieszynianka wiosenna, obrazki alpejskie, skrzyp olbrzymi, orlik pospolity, przylaszczka pospolita, wawrzynek wilczełyko, goryczuszka orzęsiona, goryczka trojeściowa, dziewięćsił bezłodygowy, centuria pospolita, ciemiężyca zielona, pióropusznik strusi, parzydło leśne, zimowit jesienny, pierwiosnka wyniosła, marzanka wonna, bluszcz pospolity, barwinek pospolity, kalina koralowa, kopytnik pospolity, wilżyna bezbronna. Uwagę zwraca również ciekawa fauna, do której należą: wilk, orzesznica, popielica oraz nietoperze zasiedlające jaskinie: podkowiec mały, nocek duży, nocek Bechsteina, nocek Natterera, nocek orzęsiony, nocek wąsatek, nocek Brandta, nocek rudy, gacek brunatny. Resztę gatunków uzupełniają bardziej pospolite: jeleń,

[4] [4] *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus, 2008*

sarna, dzik, lis, borsuk, kuna leśna, wiewiórka, zając szarak. Płazy – salamandra plamista, traszka górska, traszka karpacka / endemit karpacki /, ropucha szara, kumak nizinny, kumak górski, żaba wodna, żaba trawna. Gady – żmija zygzakowata, zaskroniec zwyczajny, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec. Ornitofauna – na szczególną uwagę zasługują: puszczyk uralski, puszczyk, sowa uszatka, dzięcioł czarny, dzięcioł białogrzbiety, dzięcioł trójpalczasty, muchołówka szara, muchołówka żałobna, derkacz, pluszcz, pliszka górska, paszkot, piegża, myszołów, krogulec, kukułka, kowalik, sójka, cietrzew , głuszec i wiele innych. [5]

W 2012 roku na zlecenie Powiatu Cieszyńskiego zostały opracowane Uproszczone Plany Urządzania lasów należących do właścicieli prywatnych położonych na terenie Powiatu Cieszyńskiego. Aktualnie trwa procedura opiniowania prognoz oddziaływania na środowisko postanowień projektów „Planów…". Planuje się do końca 2012 roku uproszczone plany urządzania lasów zostaną przyjęte uchwałami Rady Powiatu Cieszyńskiego. W tym momencie Plany urządzania lasów będą obejmowały Gminy należące do powiatu Cieszyńskiego.

Obecnie w skład obszarów i obiektów chronionych na terenie powiatu cieszyńskiego wchodzą:

- fragment Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego wraz z otuliną,
- rezerwaty przyrody (Czantoria, Kopce, Lasek Miejski nad Olzą, Lasek Miejski nad Puńcówką, Skarpa Wiślicka, Wisła, Zadni Gaj, Rotuz, Barania Góra),
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: Bluszcze na Górze Zamkowej, Lasek Miejski w Błogocicach, Kaplicówka, Góra Bucze,
- obszary objęte ochroną ptaków Natura 2000: Dolina Górnej Wisły,
- obszary objęte specjalną ochroną siedlisk NATURA 2000: Cieszyńskie źródła tufowe, Kościół w Górkach Wielkich, Beskid Śląski i Pierściec,
- użytki ekologiczne: Łąki na Kopcach, Łęg nad Puńcówką, Uroczysko Jasionka, Góra Tuł,
- obszary chronionego krajobrazu: Cieszyńskie Pogórze,
- stanowiska dokumentacyjne: Odkrywka cieszynitów, Jasieniowa,
- korytarze ekologiczne
- pomniki przyrody.

Uzupełnieniem dominujących form krajobrazu naturalnego i kulturowego są tereny upraw rolnych z rozdrobnioną zabudową zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną oraz mozaiką zadrzewień śródpolnych i przywodnych.

Spośród form obszarowych, podlegających ochronie prawnej lub wskazanych do ochrony na terenie powiatu cieszyńskiego zlokalizowane są następujące obszary:

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego został utworzony w 1998 r. Powierzchnia ogólna parku wraz z otuliną wynosi 609.05 km2, w tym powierzchnia samego parku 386,20 km^2. Obszar Beskidu Śląskiego charakteryzuje się bardzo urozmaiconą budową geologiczną. Najważniejszą jednostką strukturalną tworzącą zrąb górotworu Beskidu Śląskiego jest płaszczowina śląska. Na terenie Beskidu Śląskiego zinwentaryzowano 21 pojedynczych lub grupowo występujących skałek. Najciekawsze z nich to skały grzybowe w dolinie Białej Wisełki i na górze Kiczora, skały na Kobylej w dolinie Dziechcinki, grupa skałek na Malinowskiej Skale, są chronione jako pomniki przyrody nieożywionej. Pomnikami przyrody są też jaskinie, a wśród nich największa w Karpatach Fliszowych Jaskinia w Trzech Kopcach o łącznej długości korytarzy 1216 m.

[5] *Strona internetowa powiatu cieszyńskiego, 2012*

Rysunek 8 Granice Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny

Źródło: strona Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego – www.zpk.com.pl

Obszary chronionego krajobrazu Cieszyńskie Pogórze - o powierzchni 830,8 ha utworzony w 2007 roku uchwałą Nr XIII/112/07 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 27.09.2007, Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 186/2007, poz. 3397, obszar ten położony jest na terenie Gminy Cieszyn,

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Góra Bucze - o powierzchni 1,09 ha utworzony w 2010 roku Uchwałą NR XLII/373/10 RADY Gminy Brenna z dnia 28 października 2010 roku na terenie gminy Brenna celem ochrony jest zachowanie za względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych źródła tufowego, ekosystemów leśnych i łąkowych ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt, obszar ten położony jest na terenie Gminy Brenna,

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Bluszcze na Górze Zamkowej – o powierzchni 0,4164 ha , utworzony w 2003 roku Uchwałą nr V/54/2003 Rady Miejskiej Cieszyna z 23.01.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 11/03, poz. 413) na terenie Cieszyna w celu ochrony fragmentu zadrzewionego stoku Góry Zamkowej ze stanowiskiem bluszczu pospolitego z licznymi okazami zakwitającymi, obszar ten położony jest na terenie Gminy Cieszyn,

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Lasek Miejski w Bogocicach - o powierzchni 4,10 ha, utworzony w 2002 roku Uchwałą nr LVII/556/02 Rady Miejskiej w Cieszynie z 5.09.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 66/02, poz. 2396) na terenie Cieszyna w celu ochrony zbocza doliny rzeki Olzy porośnięte lasami grądowymi i łęgowymi, obszar ten położony jest na terenie Gminy Cieszyn,

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Kaplicówka – utworzony w 2003 roku Uchwałą nr XI/160/2003 Rady Miejskiej Skoczowa z 28.08.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 91/03, poz. 2399) na terenie gminy Skoczów w celu ochrony fragmentu wzgórza Kaplicówka z licznymi gatunkami chronionych roślin i zwierząt oraz kaplicą św. Jana Sarkandra.

Rezerwat Barania Góra – o powierzchni 383,04 ha, utworzony w 1953 roku położony w granicach miasta Wisła, obejmuje w szczególności obszary źródliskowe dwóch głównych cieków źródłowych „królowej polskich rzek": Czarnej i Białej Wisełki, obszar ten położony jest na terenie Gminy Wisła,

Rezerwat Kopce – o powierzchni 14,77 ha utworzony w 1953 roku na terenie dzielnicy Cieszyna -Marklowice w celu zachowania ze względów dydaktycznych i naukowych naturalnego fragmentu lasów liściastych występujących w ich runie rzadkich gatunków roślin zielnych, w tym cieszynianki wiosennej i obrazków alpejskich, obszar ten położony jest na terenie Gminy Ciszyn,

Rezerwat Zadni Gaj – o powierzchni 5,77 ha, utworzony w 1957 roku na terenie gminy Goleszów, ochronie podlega naturalne stanowisko cisa pospolitego,

Rezerwat Wisła – o powierzchni 17,61 ha, utworzony w 1959 roku, położony jest na obszarze miasta Wisła, utworzony w celu w celu ochrony cieków wodnych Białej i Czarnej Wisełki, jako miejsca bytowania i rozrodu rodzimej populacji pstrąga potokowego,

Rezerwat Lasek Miejski nad Puńcówką – o powierzchni 6,96 ha, utworzony w 1961 roku, położony jest na obszarze Cieszyna, rezerwat przyrody w celu ochrony populacji cieszynianki wiosennej oraz naturalnego grądu

Rezerwat Lasek Miejski nad Olzą – o powierzchni 3,23 ha, utworzony w 1961 roku położony jest na terenie Cieszyna w celu ochrony populacji cieszynianki wiosennej, naturalnego grądu, a także runa leśnego z rzadkimi okazami flory pochodzenia alpejskiego.

Rezerwat Rotuz – o powierzchni 28,17 ha, utworzony w 1966 roku, położony jest na terenie gminy Chybie. Celem ochrony jest torfowisko przejściowe z roślinnością bagienną, z fragmentami torfowisk niskich i wysokich

Rezerwat Skarpa Wiślicka – o powierzchni 24,17 ha, utworzony w 1996 roku, położony na terenie gminy Skoczów. Celem utworzenia rezerwatu było zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych cennych drzewostanów bukowych oraz łęgów z pomnikowymi okazami buka i jesionu.

Rezerwat Czantoria – o powierzchni 97,71 ha, utworzony w 1996 roku, położony na obszarze gminy Ustroń w celu ochrony dolnoreglowych zbiorowisk leśnych o charakterze naturalnym z drzewostanami jaworowymi, klonowymi i jesionowymi,

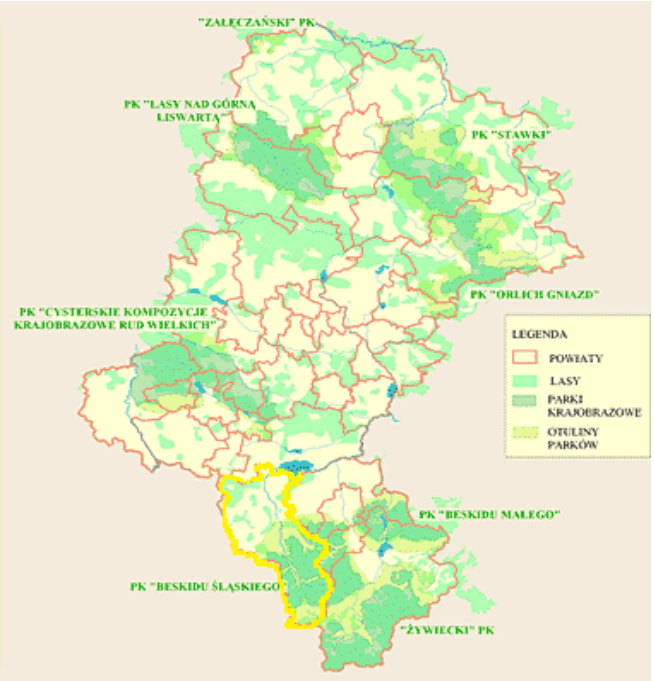
Użytek ekologiczny Góra Tuł – o powierzchni 15 ha, położony na obszarze gminy Goleszów, utworzony w celu ochrony stanowisk wielu gatunków chronionych roślin, głównie storczykowatych,

Użytek ekologiczny Uroczysko Jasionka – o powierzchni 1,10 ha, utworzony w 2003 roku Rozporządzeniem nr 13/2003 wojewody śląskiego z 26.06.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 55/03, poz. 1695) położony częściowo na terenie gminy Brenna, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt

Użytek ekologiczny Łąki na Kopcach - o powierzchni 15,22 ha, utworzony w 2003 roku Uchwałą nr V/52/2003 Rady Miejskiej Cieszyna z 23.01.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 11/03, poz. 411) na terenie miasta Cieszyn, w celu ochrony łąk oraz lasów i zadrzewień z licznymi gatunkami roślin i zwierząt rzadkich i chronionych

Użytek ekologiczny Łęg nad Puńcówką - o powierzchni 1,066 ha, utworzony w 2003 roku Uchwałą nr V/52/2003 Rady Miejskiej Cieszyna z 23.01.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 11/03, poz. 412) na terenie miasta Cieszyna w celu ochrony lasu łęgowego rosnącego na terasie zalewowej Puńcówki

Na rysunku poniżej przedstawiono lokalizację powiatu cieszyńskiego na tle terenów podlegających ochronie prawnej ze względu na walory przyrodnicze województwa śląskiego.

Rysunek 9 Lokalizacja powiatu cieszyńskiego na tle form ochrony przyrody województwa śląskiego (parki krajobrazowe i ich otuliny)

Źródło: strona internetowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego – www.slaskie.pl

Stanowisko dokumentacyjne Odkrywka Cieszynitów – o powierzchni 0,06 ha, utworzona w 2002 roku na terenie miasta Cieszyn Uchwałą nr LVII/555/02 Rady Miejskiej w Cieszynie z 5.09.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 66/02, poz. 2395).

Stanowisko dokumentacyjne Jasieniowa – utworzone w 2009 roku na terenie gminy Goleszów, ustanowione rozporządzeniem Nr 5/09 Wojewody Śląskiego z dnia 2 kwietnia 2009r., Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 57, poz. 1261 w celu ochrony odsłonięcia fliszu karpackiego w tym wapieni cieszyńskich.

Ponadto na terenie powiatu cieszyńskiego zlokalizowane są pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej.

Powiat cieszyński położony jest w granicach (w całości bądź częściowo) obszarów NATURA 2000 lub obszarów wyznaczonych do objęcia tym systemem:

Dolina Górnej Wisły (PHL 240004) Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 (Dyrektywa ptasia) Obszar o powierzchni 24 740,19 ha, położony na terenie gmin: Chybie, Goczałkowice Skoczów, Dębowiec i Strumień. Obszar został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313). Obszar obejmuje Zbiornik Goczałkowicki i przyległe stawy hodowlane. Zbiornik Goczałkowicki jest zbiornikiem wody pitnej i jest on wyłączony z masowej rekreacji (kąpiel, sporty wodne), a uprawianie wędkarstwa jest tu możliwe tylko z brzegu i to w ograniczonym zakresie. Obszar ostoi jest gęsto zamieszkany, a zabudowa jest rozproszona wśród pól uprawnych. Niewielkie lasy to głównie lasy liściaste o charakterze grądowym. Część lądowo-bagienna ostoi, zajmująca około 50% jej powierzchni, pokryta jest zaroślami wierzbowymi, wilgotnymi borami trzcinnikowymi i łęgami przystrumykowymi oraz roślinnością szuwarową i zbiorowiskami łąkowymi. Zachodnia zatoka zbiornika, do której uchodzi Wisła, jest wypłycona, a poziom wód podlega silnym wahaniom sezonowym, dochodzącym do 4 m. Jest to fragment zbiornika o największej różnorodności biologicznej. Zidentyfikowano tu 29 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, m.in. są to gatunki lęgowe w ilości przekraczającej 1% wielkości populacji krajowej bąk, bączek, ślepowron, szablodziób, mewa czarnogłowa, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna oraz 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Spośród gatunków regularnie zalatujących w okresie pozalęgowym należy wymienić: czaplę białą (koncentracje do 80 osobników) i czaplę nadobną (do 15 osobników). Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków na zlecenie Wojewody Śląskiego przy udziale środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach przygotowało „Waloryzację przyrodniczą obszaru NATURA 2000 „Dolina Górnej Wisły". Opracowanie to zawiera ocenę stanu zachowania populacji gatunków ptaków i ich siedlisk oraz propozycje działań ochronnych, jakie należy podjąć dla zachowania i właściwego funkcjonowania ww. obszaru NATURA 2000.

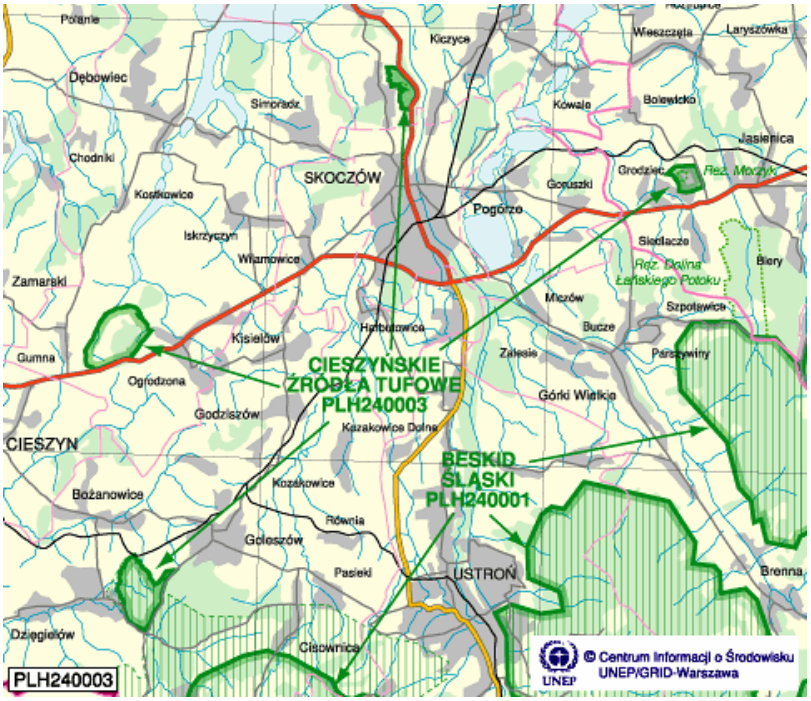

Rysunek 10 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Dolina Górnej Wisły"

Źródło: strona internetowa http://www.przyroda.katowice.pl

<u>Obszar NATURA 2000 „Cieszyńskie źródła tufowe" (PLH 240003)</u> specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Ostoja siedliskowa położona jest w zachodniej części Pogórza Śląskiego, zwanej zwyczajowo Pogórzem Cieszyńskim. W skład ostoi wchodzą cztery, izolowane obszary aktywnych współcześnie źródlisk z depozycją martwicy wapiennej (tufów wapiennych i trawertynów) - Morzyk (Grodziec, gm. Jasienica, pow. bielski), Góra Jasieniowa (521 m n.p.m., na pograniczu Goleszowa, Dzięgielowa i Cisownicy, gm. Goleszów, pow. cieszyński), Kamieniec (375 m n.p.m., między Ogrodzoną i Gułdowami, gm. Dębowiec, pow. cieszyński) i Skarpa Wiślicka (361,7 m n.p.m., Wiślica, gm. Skoczów, pow. cieszyński). Na terenie ostoi znajdują się dwa rezerwaty przyrody - Morzyk i Skarpa Wiślicka. Kamieniejące źródła z formacją tufu wapiennego wraz z charakterystyczną roślinnością figurują w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej jako siedliska priorytetowe. Siedliska nieleśne zajmują w ostoi niewielkie powierzchnie. Poza wymienionymi źródliskami, składają się na nie fragmenty alkalicznych torfowisk, eutroficzne zbiorniki wodne oraz użytkowane ekstensywnie łąki. Znacznie większy udział mają zbiorowiska leśne. Zbocza wzgórz porastają lasy reprezentowane przez zbiorowiska kwaśnych i żyznych buczyn oraz grądów. Natomiast w dnach dolin potoków wykształciły się lasy łęgowe, w tym priorytetowe łęgi ze znacznym udziałem olszy. Na obszarach tworzących ostoję występują dwa gatunki płazów figurujących w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej - traszka grzebieniasta i kumak nizinny. Ostoja jest obecnie najlepiej zachowanym i jedynym, wykształconym na taką skalę, w regionie obszarem występowania czynnych tufów wapiennych.

Rysunek 11 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Cieszyńskie źródła tufowe"

Źródło: strona internetowa http://www.2007.przyroda.katowice.pl

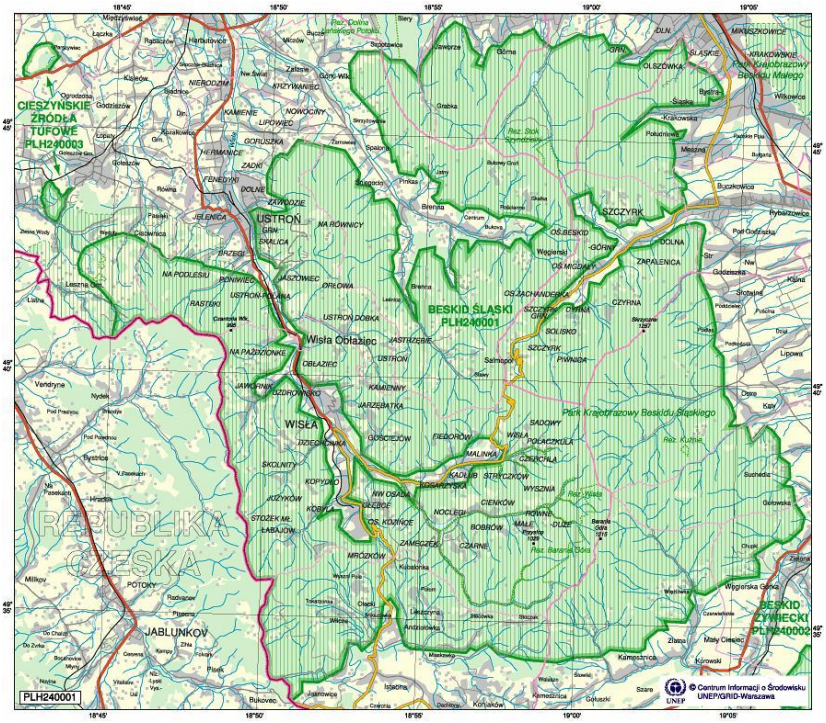
<u>Obszar NATURA 2000 „Kościół w Górkach Wielkich" (PLH 240008</u>) specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa).

Ostoja siedliskowa obejmuje zabytkowy kościół pw. Wszystkich Świętych (XVI w.) w Górkach Wielkich (gmina Brenna) na południowym skraju Pogórza Śląskiego. Każdego roku do rozrodu przystępują tu dwa gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej - podkowiec mały i nocek duży. Letnie kolonie rozrodcze podkowca małego liczą około 40 osobników, natomiast nocka dużego około 150 osobników. Podkowiec mały zaliczany jest w Europie do gatunków wysokiego ryzyka, narażonych na wyginięcie (kategoria VU), natomiast w kraju do gatunków bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożonych wyginięciem (kategoria EN). Bardzo ważnym czynnikiem mającym wpływ na niekorzystny stan populacji tego gatunku jest brak ochrony jego letnich i zimowych stanowisk.

Obszar NATURA 2000 „Pierściec" (PLH 240022) specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa).

Został zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE z dnia 12 grudnia 2008 r. (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty). Ostoja obejmuje obszar 1702 ha. Obszary te zasiedla jeden z najbardziej zagrożonych gatunków nietoperzy w kraju i Europie - podkowiec mały. Podkowiec mały zaliczany jest w Europie do gatunków wysokiego ryzyka, narażonych na wyginięcie (kategoria VU), natomiast w kraju do gatunków bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożonych wyginięciem (kategoria EN). Bardzo ważnym czynnikiem mającym wpływ na niekorzystny stan populacji tego gatunku, jest brak ochrony jego letnich i zimowych stanowisk.

Obszar NATURA 2000 „Beskid Śląski" (PLH 240005) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) Obszar o powierzchni ponad 26 tys. ha położony jest w masywie Beskidu Śląskiego (najbardziej na zachód wysuniętej części Beskidów Zachodnich), z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Tworzą go dwa pasma górskie: Stożka i Czantorii oraz pasmo Baraniej Góry. Większość obszaru pokryta jest lasami, w głównej mierze sztucznymi monokulturami świerkowymi, jednakże występują tu również fragmenty naturalnych oraz dobrze zachowanych, zróżnicowanych kompleksów leśnych. Stwierdzono, iż występuje tu 16 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Ponadto na terenie ostoi zidentyfikowano 21 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, odnotowując liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych zwierząt i roślin, jak np. tojadu morawskiego (jedno z 4 stanowisk w Polsce) czy tocji karpackiej (jedno z 4 regionów występowania). Najpoważniejsze zagrożenia ostoi wynikają głównie ze zbyt intensywnie rozwijającej się turystyki i zabudowy rekreacyjnej. Inne niebezpieczeństwa związane są z zanieczyszczeniem wody, powietrza (w tym zanieczyszczenia przedostające się z terenów Czech) oraz regulowaniem koryt rzecznych, obudową potoków górskich.

Rysunek 12 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Beskid Śląski"
Źródło: strona internetowa http://www.2007.przyroda.katowice.pl

Korytarze ekologiczne to obszary łączące różne jednostki przestrzenne krajobrazu, relatywnie wąskie i różniące się od otaczającego tła. Mają one różne pochodzenie i charakter (korytarze reliktowe, antropogeniczne, środowiskowe). Pod względem struktury można wyróżnić korytarze liniowe, pasowe i sieciowe. Podstawowe funkcje tej składowej krajobrazu ekologicznego, to:

- zmniejszanie stopnia izolacji oddzielnych elementów krajobrazu i ułatwianie przemieszczania się gatunków w obrębie całego krajobrazu,
- modyfikacja spływu powierzchniowego i mikroklimatu,
- funkcja przeciwerozyjna,
- modyfikacja przebiegu zakłóceń,
- refugium,
- przemieszczanie materii i energii,
- wzbogacające i regulujące oddziaływanie na otaczające tło.[6]

Korytarze ekologiczne są ważnym elementem przyrody ożywionej. Nie są formą bezpośredniej ochrony przyrody (brak odnośnika w ustawach, rozporządzeniach itp.) jednak ich granice i rozmieszczenie należy bezwzględnie uwzględniać przy planowanych inwestycjach o charakterze antropogenicznym. Ich przerwanie lub całkowite zniszczenie wpływa bowiem na rozerwanie sieci powiązań ekologicznych o charakterze: regionalnym, krajowym a nawet międzynarodowym.

Korytarze ekologiczne - to obszary łączące różne jednostki przestrzenne krajobrazu, relatywnie wąskie i różniące się od otaczającego tła.

W granicach województwa śląskiego znajduje się 7 obszarów węzłowych i 8 korytarzy ekologicznych, wyznaczonych w ramach krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska (Liro A. 1995, 1998).

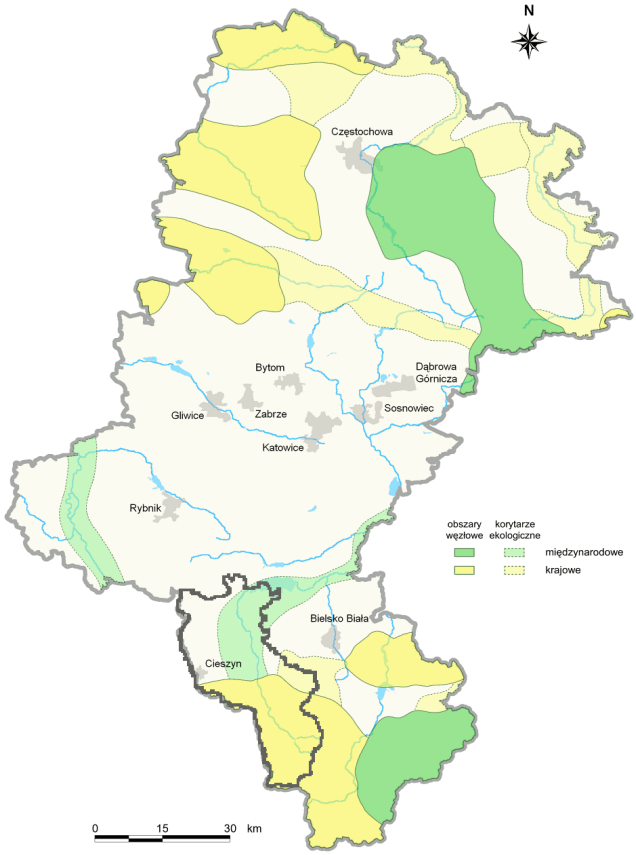
Głównymi korytarzami ekologicznymi na terenie Powiatu Cieszyńskiego są:

- korytarz ekologiczny Górnej Wisły (górna część korytarza Wisła – Morawa), który posiada status korytarza międzynarodowego,
- korytarz ekologiczny Beskid Śląski – Wyżyna Śląska, o charakterze ponadregionalnym,
- korytarz ekologiczny Szyndzielni – posiadający status korytarza krajowego.

We wszystkich trzech przypadkach korytarze ekologiczne mają na celu zapewnienie swobodnej migracji: ptactwa, gadów i płazów, ssaków i ryb. Migracji podlega także flora.

Rozmieszczenie przestrzenne korytarzy ekologicznych i obszarów węzłowych zlokalizowanych w granicach województwa śląskiego (w tym w granicach powiatu cieszyńskiego) przedstawiono na poniższym rysunku.

[6] *http://2007.przyroda.katowice.pl, 2012*

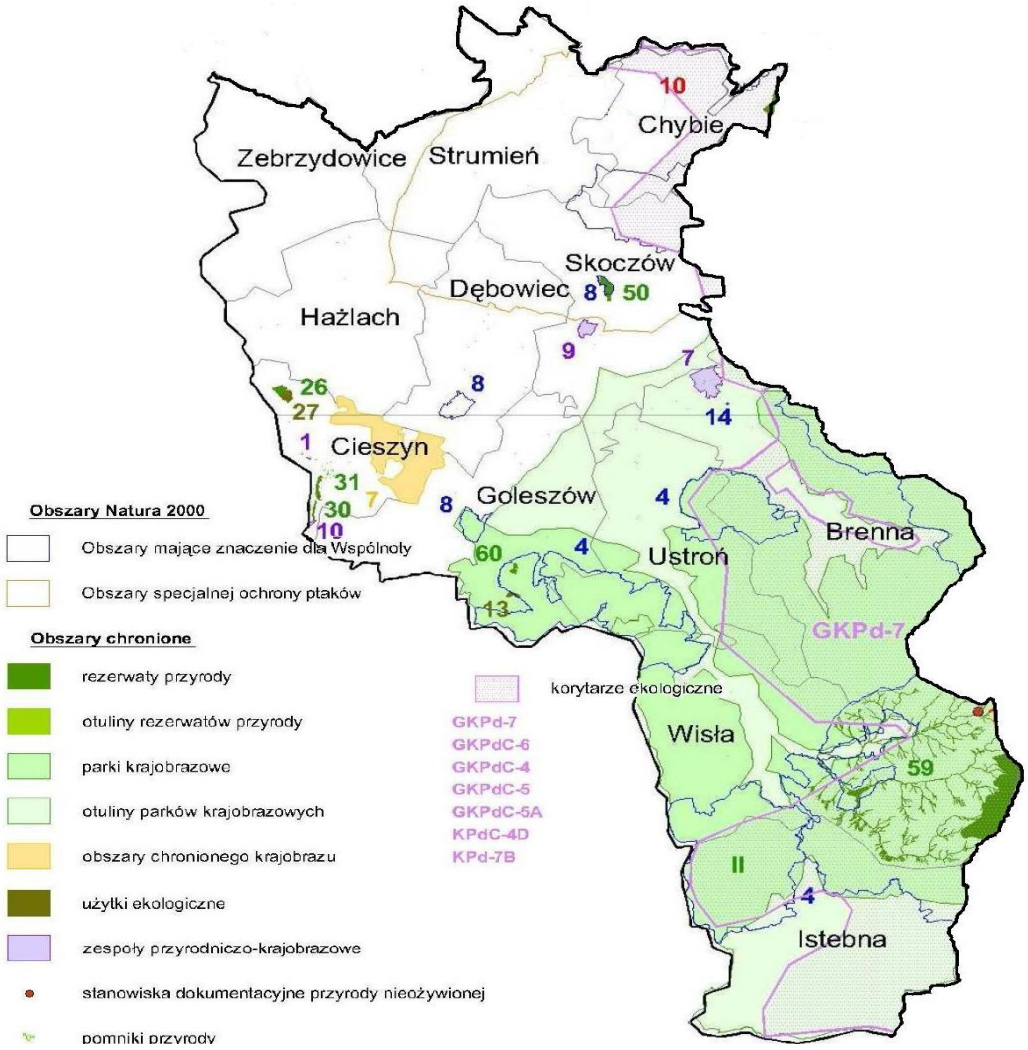

Rysunek 13 Elementy krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska w województwie śląskim i powiat cieszyński na ich tle
Na żółto zaznaczono krajowe obszary węzłowe.
Na zielono zaznaczono międzynarodowe obszary węzłowe.
Źródło: http://2007.przyroda.katowice.pl/econet_polska.html

Aby wyznaczone korytarze ekologiczne mogły spełniać swoje funkcje, niezbędne jest wprowadzenie ich do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego, jako ważnego dokumentu w procesie planowania przestrzennego w gminach. Należy przeprowadzić konsultacje i dokonać uzgodnienia korytarzy ekologicznych z sąsiednimi województwami oraz z przygranicznymi województwami w Czechach i na Słowacji. Wskazane byłoby zapewnienie komplementarności korytarzy ekologicznych wyznaczonych w województwie śląskim z krajową siecią ekologiczną i z Paneuropejską Siecią Ekologiczną (Bennett 1999). Konieczne jest podjęcie dalszych studiów i badań nad identyfikacją i wyznaczeniem korytarzy ekologicznych dla roślin, bezkręgowców i pozostałych kręgowców. […][7] Należy dążyć do opracowania szczegółowego programu ochrony, kształtowania i udrażniania korytarzy ekologicznych, w pierwszej kolejności w miejscach newralgicznych. […] Istotne jest także stworzenie systemu monitoringu kolizji zwierząt z barierami oraz użytkowania przez nie korytarzy ekologicznych.[8]

[7] *Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa, Jerzy B. PARUSEL, Katarzyna Skowrońska, Agnieszka WOWER, Konferencja międzynarodowa „Wdrażanie koncepcji korytarzy ekologicznych w Polsce" Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża, 20–22 XI 2008 r.*

[8] *Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa, Jerzy B. PARUSEL, Katarzyna Skowrońska, Agnieszka WOWER, Konferencja międzynarodowa „Wdrażanie koncepcji korytarzy ekologicznych w Polsce" Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża, 20–22 XI 2008 r.*

Rysunek 14 Obszary przyrodniczo cenne na tle mapy powiatu cieszyńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy województwa śląskiego zamieszczonej w projekcie „Prognozy oddziaływania na środowisko Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego" 2012

LEGENDA:

II Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego

Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty:

4 Beskid Śląski

14 Kościół w Górkach Wielkich

8 Cieszyńskie Źródła Tufowe

Użytki ekologiczne:

13 Góra Tuł

27 Łąki na Kopcach

Rezerwaty przyrody:

26 Kopce

30 Lasek Miejski nad Olzą

31 Lasek Miejski nad Puńcówką

50 Skarpa Wiślicka

59 Wisła

60 Zadni Gaj

Gmina Strumień z gminą Chybie stanowią jeden z największych w Polsce ośrodków hodowli karpia i pstrąga. W związku z aktywnością wędkarzy i środowisk rybackich zamieszkujących obszar nazywany od dawien dawna Żabim Krajem powołano towarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Żabi Kraj".
Gminy wchodzące w skład Stowarzyszenia to pięć gmin powiatu cieszyńskiego (Chybie, Dębowiec, Skoczów, Strumień, Zebrzydowice) oraz dwie gminy powiatu pszczyńskiego (Goczałkowice-Zdrój, Pawłowice).
Celami i działaniami Stowarzyszenia są:

- działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybactwa,
- aktywizowanie i integrowanie społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa,
- łagodzenie skutków zmian strukturalnych w sektorze rybactwa,
- opracowanie i przyjęcie Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich,
- prowadzenie działalności szkoleniowej i wydawniczej,
- współpraca między regionalna i międzynarodowa rozwijająca wymianę doświadczeń i dobrych praktyk, które przyczyniają się do innowacyjności działań Stowarzyszenia.

2. STAN ŚRODOWISKA

2.1 Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie powiatu cieszyńskiego jest kształtowana przez lokalną emisję zanieczyszczeń, których źródłem są indywidualne gospodarstwa domowe, kotłownie miejskie i osiedlowe oraz zakłady produkcyjno - usługowe. Układ sieci osadniczej terenu powiatu cieszyńskiego sprawia, że emisja ta ma charakter rozproszony.

Wzdłuż sieci ciągów komunikacyjnych (drogi, koleje) koncentruje się emisja spalin i hałasu. Ponadto poważnym źródłem zanieczyszczeń jest ich imisja znad obszarów sąsiednich, w głównej mierze z rejonów Trzyńca (przy wiatrach S i SW) oraz Ostrawsko - Karwińskiego Okręgu Przemysłowego i Rybnickiego Okręgu Węglowego (przy wiatrach W, NW, N).

Emisja przemysłowa determinowana jest ilościami gazów i pyłów wprowadzanych do powietrza z danej instalacji oraz sposobami monitorowania tej emisji, których dopuszczalne poziomy określane są w wydawanych przez Starostę decyzjach oraz pozwoleniach zintegrowanych (określających rodzaje i ilości gazów i pyłów dopuszczonych do wprowadzania do powietrza z danej instalacji oraz sposoby monitorowania tej emisji, zmierzające do stosowania zwłaszcza w dużych zakładach technologii najmniej szkodzącej środowisku).

W świetle obserwowanego spadku emisji z sektora przemysłowego rośnie znaczenie zanieczyszczeń pochodzących z sektora komunalnego (tzw. niska emisja), a także z transportu samochodowego (emisja powierzchniowa i liniowa). Stają się one obecnie ważnym problemem wymagającym pilnego rozwiązania.

Zgodnie z ustawą - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) przygotowanie i zrealizowanie Programu ochrony powietrza wymagane jest dla stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych, powiększonych w stosownych przypadkach o margines tolerancji, choćby jednej substancji, spośród określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 roku w sprawie poziomu niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 47, poz. 281). Do stref takich na obszarze województwa śląskiego zakwalifikowano między innymi strefę bielsko żywiecka do której zalicza się powiat cieszyński. Roczna ocena jakości powietrza za rok 2007 stanowiła podstawę do stworzenia Programów ochrony powietrza, natomiast za rok bazowy do analizy przyjęto rok 2006, jako najbardziej niekorzystny pod względem warunków meteorologicznych i sytuacji aerosanitarnej na terenie województwa śląskiego. Zgodnie z wykonaną klasyfikacją w 2010 roku dla strefy bielsko – żywieckiej (w której leży Powiat Cieszyński) został wykonany program ochrony powietrza z uwagi na:

- przekroczenie dopuszczalnej częstości przekraczania poziomu dopuszczalnego 24-godz. stężeń pyłu zawieszonego PM10 w roku kalendarzowym,
- przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w roku kalendarzowym.

W związku z tym w 2010 roku został sporządzony i przyjęty uchwałą Nr III/52/15/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16 czerwca 2010 r. „Program ochrony powietrza dla strefy bielsko – żywieckiej".

Według Raportów o stanie środowiska za lata 2009-2010 opracowanych przez WIOŚ wynika, iż badania jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu cieszyńskiego prowadzone są w jednym punkcie monitoringowym w Cieszynie przy ulicy Mickiewicza. W 2009 roku zanotowano w Cieszynie:

a) najwyższy w województwie śląskim wzrost stężeń SO2 o 83% w porównaniu do 2008 roku,

b) wzrost stężenie niklu o 60% w porównaniu do 2008 roku,

c) wzrost stężenie B(α)P o 644% w porównaniu do 2008 roku.

Dane te wskazują na znaczne pogorszenie stanu powietrze w 2009 roku.

Według Raportu o stanie środowiska w Województwie Śląskim w 2010 roku opracowanego przez WIOŚ na terenie powiatu cieszyńskiego emisja zanieczyszczeń do powietrza w stosunku do roku 2009 średnio wzrosła średnio o 18%. Jedynie zanieczyszczenie dwutlenkiem siarki zmniejszyło o się w porównaniu do roku 2009 o około 3%. Emisja tlenku azotu zwiększyła się o około 20%, emisja tlenku węgla zwiększyła się o 15%, emisja dwutlenku węgla zwiększyła się o 3%, a pyłu zawieszonego o 46% w porównaniu do roku 2009.

W 2010 roku zanotowano 42 przypadki przekroczeń dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM10, 3-krotne przekroczenia zawartości w powietrzu. W powiecie cieszyńskim, odnotowano również utrzymujące się ponadnormatywne stężenie bezo-α-pirenu oraz ozonu.

Mimo tak powiększających się stężeń substancji szkodliwych w powietrzu teren powiatu cieszyńskiego pod kątem ochrony zdrowia został zakwalifikowany do:

a) pod względem zawartości SO2 - do klasy C

b) pod względem zawartości NO2 - do klasy A

c) pod względem zawartości benzenu - do klasy A.

Ogólna ocena powiatu cieszyńskiego to strefa „C" czyli w strefa wymagająca działań naprawczych. Jest to powód włączenia powiatu cieszyńskiego do realizacji Programu Ochrony Powietrza dla stref województwa śląskiego opracowanego przez Marszałka Województwa Śląskiego., który został opracowany i przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/52/15/2010 z dnia 16 czerwca 2010 roku.

W 2011 roku nie wykonywano szczegółowych badań dla Powiatu Cieszyńskiego, który podobnie jak bielski i żywiecki znalazł się w Strefie Śląskiej, dlatego niezbędne jest opisanie wyników dla całej strefy. Ocenę dla strefy śląskiej wykonano w oparciu o: całoroczne serie badań na automatycznych stacjach monitoringowych zlokalizowanych w Cieszynie, Żywcu, Złotym Potoku oraz Wodzisławiu Śląskim. Po dokonaniu oceny strefy z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy śląskiej stwierdzono, iż Strefa Śląska badana ze względu na zanieczyszczenie pyłem PM10 mieści się w klasie C. Na wszystkich stanowiskach pomiarowych w strefie stwierdzono wyższą niż 35 dopuszczalną częstość przekraczania poziomu 24-godzinnego wynoszącego 50 $\mu g/m^3$: w Cieszynie zanotowano – 55 $\mu g/m^3$.
W porównaniu do 2010 roku częstości przekroczeń w 2011 roku w strefie śląskiej zmniejszyły się na ośmiu stanowiskach, a wzrosły na dwóch stanowiskach w tym o 30% w Cieszynie.

2.2 Wody powierzchniowe i podziemne

Według stanu na koniec 2010 roku 57,8% ludności powiatu cieszyńskiego korzysta z sieci kanalizacji sanitarnej.

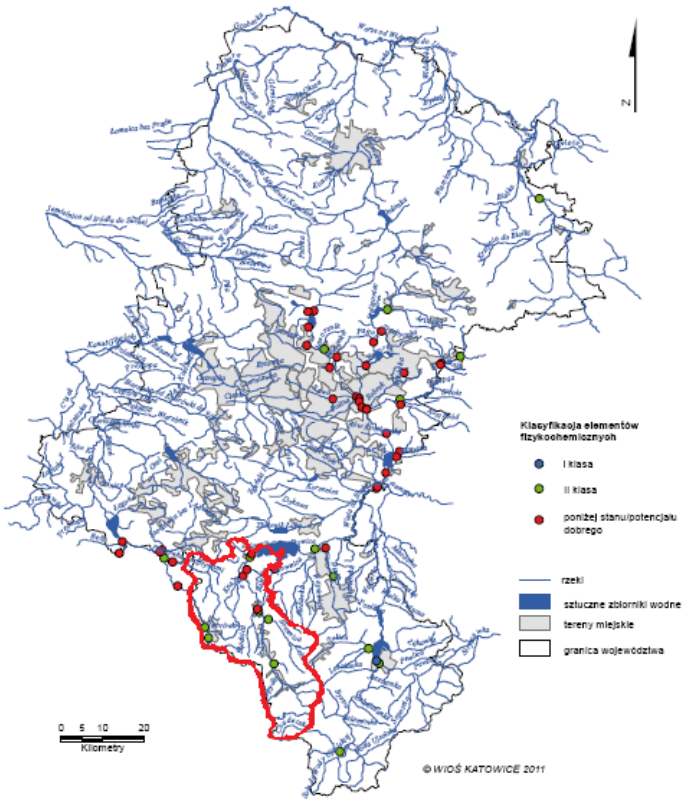
Jakość wód rzeki Wisły kontrolowana jest w ramach monitoringu diagnostycznego WIOŚ. W latach 2007-2009 r. monitoring diagnostyczny w zlewni Małej Wisły prowadzony był w 5 punktach pomiarowych (od źródeł do ujścia Przemszy). Wody w całym swoim biegu były o umiarkowanym stanie ekologicznym z pominięciem 1 punktu, gdzie sklasyfikowano je, jako wody stanu ekologicznego sklasyfikowanego jako słaby.

W 2009 roku według klasyfikacji wskaźników fizykochemicznych przekroczenia wartości dopuszczalnych dobrego stanu chemicznego wód wynoszące dla rtęci 0,07 μg Hg/l w 2009 roku wystąpiły w Czarnej Wisełce, Małej Wiśle poniżej zbiornika w Wiśle.

Jakość wód rzeki Olzy kontrolowana jest także w ramach monitoringu diagnostycznego WIOŚ. W latach 2007-2009 prowadzony był w 3 punktach pomiarowych. Według oceny stanu ekologicznego uznane zostały jako stan umiarkowany i dobry.

W 2010 badanie były także osady wód powierzchniowych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Badano wody rzeki Olzy w punkcie 11437/410. Badania wykazały występowanie osadów często szkodliwie oddziaływujących na organizmy żywe.

Wyniki badań wód powierzchniowych w 2011 roku ilustruje poniższy rysunek.

Rysunek 15 Jakość wód powierzchniowych powiatu cieszyńskiego na tle województwa śląskiego

Źródło: WIOŚ, 2012

Z rysunku zamieszczonego powyżej wynika, iż w 2011 roku badania prowadzone były w 7 punktach, z czego w 4 zanotowano II klasę czystości, natomiast w 3 punktach wody były poniżej potencjału dobrego. W programie Państwowego Monitoringu Środowiska w sieci regionalnej w roku 2010 zaplanowano badanie jakości wód podziemnych na terenie powiatu cieszyńskiego w 3 punktach. Dobry stan chemiczny wód podziemnych badanych na poziomie regionalnym, w zakresie oznaczanych wskaźników, wystąpił we wszystkich punktach. Przeważały wody III klasy, które wystąpiły w 2 punktach (1139K i 1111K). Wody najlepszej I klasy jakości stwierdzono w 1 punkcie wód wgłębnych (nr 109K).

2.3 Gospodarka odpadami

W ostatnich latach stwierdzono poprawę w zakresie postępowania z odpadami wytworzonymi i zagospodarowanymi na terenie powiatu cieszyńskiego, poprzez dążenie do zapobiegania i minimalizacji ilości i rodzajów powstających odpadów oraz prawidłowego zagospodarowania wytworzonych odpadów, tj. poddania odpadów w pierwszej kolejności procesom odzysku w celu wykorzystania ich właściwości materiałowych i energetycznych, w ostateczności przekazania odpadów do unieszkodliwienia.
Pewne obszary gospodarki odpadami nadal wymagają dalszego doskonalenia m.in. działań związanych z ograniczeniem ilości odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowiska oraz rozwijaniem selektywnej zbiórki odpadów w zakresie wydzielania ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych i docelowo stworzenie, na bazie nowych przepisów z zakresu gospodarki odpadami, szczelnego i nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami.
Wg sprawozdania z PGO za lata 2009 –2010 przyjętego przez Radę Powiatu Cieszyńskiego na Sesji Rady Powiatu w dniu 30.08.2011r., w okresie sprawozdawczym nastąpił wzrost ilości selektywnie zebranych odpadów komunalnych przekazanych do zagospodarowania poprzez odzysk lub unieszkodliwienie a tym samym nastąpił spadek ilości zmieszanych odpadów kierowanych na składowiska odpadów.
Wzrosła również ilość selektywnie zebranych odpadów ulegających biodegradacji, które następnie poddawane były procesom odzysku m. in. poprzez kompostowanie. Jednak na terenie powiatu cieszyńskiego nadal brak jest

(ogólno dostępnych dla mieszkańców) kompostowni, do których mieszkańcy powiatu mogliby kierować wytworzone w swoich domostwach odpady biodegradowalne.
System selektywnej zbiórki surowców wtórnych jest na dobrym poziomie. Systematycznie następuje wzrost ilości pozyskanych surowców wtórnych takich jak papier i tektura, tworzywa sztuczne, szkło, metale.
Mniej zadowalające wyniki są osiągane w przypadku selektywnie zbieranych odpadów z sektora odpadów niebezpiecznych, wielkogabarytowych, budowlanych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Wobec czego stworzenie przez gminy systemu zbiórki tych odpadów wydaje się koniecznym dla doprowadzenia do osiągnięcia zakładanych poziomów odzysku (obecnie większość z nich jest odbierana w ramach przeprowadzanych akcji).
Natomiast, co do odpadów zawierających azbest, stworzone przez Gminy Powiatu zasady dotyczące finansowania działań podejmowanych przez prywatnych właścicieli budynków w zakresie usuwania materiałów i wyrobów zawierających azbest pozwalają na stopniowe zwiększanie poziomu ich usuwania.
Na terenie powiatu cieszyńskiego realizowane są podstawowe wymagania prawne z zakresu gospodarki odpadami m. in. poprzez wzrost ilości odpadów poddawanych procesom odzysku oraz unieszkodliwienia.
Duży problemem w gospodarce odpadami stanowił brak kompletnej bazy danych zapewniającej szybki dostęp do informacji dotyczących funkcjonowania systemu. Problem ten niewątpliwie zostanie rozwiązany od dnia 01. 07. 2013r., kiedy to zostanie wdrożona znowelizowana ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia .tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 391
Zasady funkcjonowania gospodarki odpadami wykreowane zostały w Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014, a nowy stan prawny powoduje, iż w zakresie planowania gospodarki odpadami powiaty zostały wyłączone. Z tego też względu Program Ochrony Środowiska zawiera zadania realizowane w szczególności przez samorządy gminne jako zadania koordynowane przez Powiat Cieszyński.

2.4 Ochrona powierzchni ziemi

Ukształtowanie powierzchni terenu powiatu cieszyńskiego sprzyja powstawaniu procesów geodynamicznych, ruchów osuwiskowych, które stwarzają zagrożenie dla projektowanych i istniejących obiektów budowlanych. Występowanie procesów osuwiskowych obserwuje się w szczególności w części południowej powiatu, w obrębie stoków górskich oraz w części północnej powiatu na zboczach o znacznym nachyleniu, gdzie w podłożu występują łupki.
Także zagrożeniem dla powierzchni ziemi oraz przyczyną degradacji terenów i naruszania równowagi w ekosystemie jest rozwój przemysłu na gruntach zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej prowadzi się rekultywację w miarę jak grunty te stają się zbędne całkowicie lub częściowo do prowadzenia takiej działalności.

W ramach Systemu Ochrony Przeciwosuwiskowej prowadzonej przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie powiatu w 2010 i 2011 roku wykonano mapy osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się ziemi dla 8 gmin (Skoczów, Ustroń, Cieszyn, Zebrzydowice, Hażlach, Istebna, Goleszów i Dębowiec). Zidentyfikowano 488 osuwisk z czego na obszarze:

a) Gminy Cieszyn – 82,
b) Gminy Dębowiec – 22,
c) Gminy Hażlach – 83,
d) Gminy Istebna – 215,
e) Gminy Skoczów – 88

Aktualnie opracowywane są mapy osuwiska dla dwóch kolejnych gmin Brennej i Wisły.

2.5 Hałas

Głównymi i podstawowymi źródłami hałasu są ciągi komunikacyjne oraz działalność przemysłowa.
W ciągu ostatnich lat systematycznie wzrasta ruch tranzytowy powodując znaczny wzrost zanieczyszczenia powietrza emisją spalin oraz wzrost uciążliwości związanych z hałasem. Program Państwowego Monitoringu Środowiska w ramach sieci regionalnej przewiduje badania hałasu emitowanego z dróg krajowych i wojewódzkich oraz linii kolejowych – w miejscach o szczególnym zagrożeniu (węzły drogowe, drogi tranzytowe przebiegające w pobliżu zabudowy mieszkaniowej). Badania hałasu komunikacyjnego prowadzone są w cyklu pięcioletnim, w stałych punktach wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Według badań przeprowadzonych w 2010 roku na obszarze powiatu w 2 punktach położnych w Skoczowie (ul. Górny Bór/Mickiewicza i ul. Objazdowa/Mickiewicza – DK69) wynika iż poziomy emisji hałasu zostały przekroczone:

a) w punkcie nr 1 w porze dzienno – wieczorno - nocnej o 9,5 dB, natomiast w porze nocnej o 5,1 dB

b) w punkcie nr 2 w porze nocnej o 1,7 dB.

W 2011 roku na obszarze powiatu cieszyńskiego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził pomiary hałasu w dwóch punktach zlokalizowanych na terenie gminy Strumień (ul. Pszczyńska i ul. 1 Maja), oraz w jednym punkcie na terenie Gminy Brenna (ul. Górska). Uzyskane wyniki wskazują:

Strumień przy ulicy Pszczyńskiej:

a) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dzienno – wieczorno - nocnej o 10,6 dB,

b) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dziennej o 9,3 dB,

c) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocnej N o 7,2 dB

Skoczów przy ulicy 1 Maja:

a) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dzienno – wieczorno - nocnej o 9,1 dB,

b) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dziennej o 6 dB,

c) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocnej o 5,9 dB

Brenna przy ulicy Górskiej:

a) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dzienno – wieczorno - nocnej o 13,0 dB,

b) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu porze dziennej o 11,7 dB,

c) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocnej o 10,0 dB,

Uciążliwości hałasowe powodowane ruchem kołowym na badanych drogach miejscowościach Skoczów i Brenna stanowią podstawę do programowania zadań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, prowadzenia planowych i doraźnych działań organizacyjnych i technicznych oraz prawidłowego podejmowania decyzji w sprawie wykorzystania terenów na cele inwestycyjne oraz właściwego zagospodarowania przestrzennego terenów bezpośrednio usytuowanych w sąsiedztwie uciążliwych dróg.

2.6 Promieniowanie niejonizujące

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Zniesiony został obowiązek posiadania pozwolenia na emitowanie pól elektromagnetycznych, jednak nałożono obowiązek zgłoszenia instalacji oraz wykonania pomiarów natężenia pól elektromagnetycznych na prowadzących instalacje i użytkowników urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne. Pomiary należy przeprowadzać bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

Od 2008 r. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi monitoring pól elektromagnetycznych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221 poz. 1645).

W 2009 roku w ramach działalności inspekcyjnej w ramach okresowych badan poziomów pól elektromagnetycznych przeprowadzono na terenie powiaty cieszyńskiego badania w trzech punktach pomiarowych w Wiśle, w Cieszynie i w Koniakowie. Wykonane pomiary wyniosły odpowiednio 0,21 V/m, 0,27 V/m , 0,21 V/m i nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnej, która wynosi 7 V/m.

W 2010 roku przeprowadzono podobne badania w 5 punktach na obszarze powiatu cieszyńskiego, wyniki nie przekraczały wartości dopuszczalnych i wskazywały:

a) Ustroń - 0,25 V/m,

b) Skoczów - 0,25 V/m,

c) Zebrzydowice - 0,8 V/m,

d) Brenna - 0,2 V/m,

e) Chybie - 0,52 V/m.

W 2011 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach także prowadził na terenie powiatu cieszyńskiego badania poziomu promieniowania niejonizującego. Punkty pomiarowe zlokalizowane były:

a) na obszarze miasta Cieszyn

   a. Punkt pomiarowy P-1 poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zlokalizowano w granicach administracyjnych miasta Cieszyn, w centralnej jego części, na płycie rynku. Wyniki nie przekraczały wartości dopuszczalnych i wyniosły 0,34 V/m.

b) na terenie gminy Istebna

   a. Punkt pomiarowy P-1 poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zlokalizowano w granicach administracyjnych gminy Istebna na terenie miejscowości Koniaków na działce (Koniaków 628) przed budynkiem użyteczności publicznej w luźnej zabudowie. Wyniki nie przekraczały wartości dopuszczalnych i wyniosły 0,26 V/m.

c) na terenie miasta Wisła

   a. Punkt pomiarowy P-1 poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zlokalizowano w granicach administracyjnych miasta Wisła, w południowej jego części, na terenie Klubu Sportowego „*Wisła Ustronianka*". Wyniki nie przekraczały wartości dopuszczalnych i wyniosły 0,20 V/m.

3. Cele Programu Ochrony Środowiska Powiatu Cieszyńskiego

Cele perspektywiczne - strategia działań w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego nie formułuje celu generalnego, przyjmując, że misja powiatu cieszyńskiego, zawarta w *Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego* wystarczająco podkreśla potrzebę zachowania dobrego stanu środowiska, jako podstawowego warunku zrównoważonego i harmonijnego rozwoju. W zakresie długoterminowej strategii działań w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska na terenie powiatu cieszyńskiego zakłada się kontynuację polityki ekologicznej Powiatu określonej w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego*, przyjętym Uchwałą nr XIV/128/03 Rady Powiatu Cieszyńskiego z dnia 29 grudnia 2003 r. oraz w *Aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego" na lata 2008-2011, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015* przyjętej Uchwałą nr XXIV/244/08 Rady Powiatu Cieszyńskiego z dnia 29 grudnia 2008 r. Cele długoterminowe zostały sformułowane na podstawie dziedzin wskazanych w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego*, tj:

- edukacji ekologicznej,
- ochrony przyrody i poprawy ładu przestrzennego,
- racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej,
- ochrony powierzchni ziemi,
- gospodarki odpadami,
- ochrony powietrza, ekologicznych środków transportu i odnawialnych źródeł energii,
- ochrony przed hałasem,
- monitoringu środowiska i ochrony przed nadzwyczajnymi zagrożeniami,
- turystyki i rozwoju agroturystyki,

oraz w nawiązaniu do priorytetów *Polityki Ekologicznej Państwa* oraz *VI Wspólnotowego Programu Działań w zakresie środowiska naturalnego*. Sformułowano 3 cele długoterminowe, o charakterze stałych dążeń i perspektywie osiągnięcia poza rokiem 2019, które – spełniając rolę osi priorytetowych – charakteryzują i systematyzują dążenia grupy celów (dziedzin) wyznaczonych w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego i jego Aktualizacji*. Następnie zaktualizowano zapisy celów średnioterminowych i kierunków działań do roku 2015 (cele krótkoterminowe) z perspektywą na lata 2016-2019.

Do realizacji celów prowadzą sformułowane dla każdego z nich działania w okresie krótkoterminowym (na lata 2012-2015) i w perspektywie do 2019 r. W oparciu o konsultacje z władzami powiatu dokonano analizy zadań wyznaczonych w podstawowym dokumencie i wyodrębniono najważniejsze zadania środowiskowe na najbliższe lata. Wyodrębniono zadania własne, zadania we współpracy i zadania koordynowane dla Samorządu Powiatu. W przypadku większości zadań wyznaczonych w Programie zakłada się ich dalszą kontynuację, zaś nowo wyznaczone zadania wynikają z analizy obecnego stanu środowiska w powiecie cieszyńskim.

- **zadania własne (W)** – poprzez te zadania należy rozumieć te przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska, które będą finansowane w całości ze środków pozostających w dyspozycji powiatu;

- **zadania we współpracy (Ws)** – poprzez te zadania należy rozumieć te przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska, które będą finansowane w części ze środków pozostających w dyspozycji powiatu;
- **zadania koordynowane (K)** – pod zadaniami koordynowanymi należy rozumieć zadania, które będą finansowane głównie ze środków przedsiębiorców, środków będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wojewódzkiego i centralnego, ze środków gminnych, bądź innych instytucji i organizacji działających na terenie powiatu; powiat nie będzie uczestniczył finansowo w zadaniach; będzie pełnił głównie rolę koordynatora wykonywanych zadań;

Program Ochrony Środowiska nie może stanowić samoistnej podstawy nakładania na urzędy i instytucje administracji publicznej innych obowiązków, niż dopuszczają to obowiązujące przepisy. Stąd wykonanie znacznej liczby proponowanych zadań (w tym działań własnych powiatu) wynika wprost z przepisów prawa. Jednak wobec tego, że na ogół przepisy nie przewidują żadnej automatycznej sankcji za brak ich wykonania, co często ma miejsce i jest uzasadniane brakiem środków finansowych, wydaje się celowe podkreślenie działań uznanych za szczególnie ważne dla ochrony i poprawy stanu środowiska w regionie. Program Ochrony Środowiska może w tym wypadku odegrać pozytywną rolę narzędzia wzmacniającego szanse pozyskania środków finansowych na realizację poszczególnych zadań.

Cele średniookresowe i krótkoterminowe

Cel długoterminowy - Ochrona dziedzictwa przyrodniczego

Cel średnioterminowy (2012-2019) Ochrona przyrody i poprawa ładu przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000

Powiat cieszyński charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi. Ze względu na swoje transgraniczne położenie, atrakcyjność turystyczną obszary wyjątkowo cenne przyrodniczo należy chronić, wprowadzając na tych obszarach ład przestrzenny i gospodarowanie zgodne z funkcjami, jakie pełnią w strukturze przyrodniczej powiatu, województwa i kraju. Zachowanie elementów przyrody i ich ochrona (obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, rezerwaty przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody, korytarze ekologiczne, itp.) jest konieczne ze względu na utrzymanie stabilności życiowej chronionych gatunków roślin i zwierząt. Kraje członkowskie Unii Europejskiej zobowiązane są na podstawie Dyrektywy Nr 92/43/EWG oraz Dyrektywy Nr 79/409/EWG do zabezpieczenia siedlisk przyrodniczych reprezentatywnych dla Europy oraz zagrożonych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Celem ochrony jest urzeczywistnianie założeń zrównoważonego rozwoju, a więc takie współistnienie człowieka, gospodarki i przyrody, które nie degraduje i pomniejsza jej walorów i zasobów.

Aktualizacja zadań i kierunków działań w zakresie ochrony przyrody na lata 2012- 2019 dotyczy kontynuacji większości działań prowadzonych w minionych latach na terenie powiatu, m.in. działań w zakresie restytucji głuszca oraz pstrąga, a także czynnej ochrony raka szlachetnego. Wprowadzono też nowe zadania, dotyczące ochrony i racjonalnej gospodarki na terenach obszarów Natura 2000.

Kierunki działań i działania na lata 2012-2015 (cele krótkoterminowe) z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016- 2019

5.1.1.1. Wykorzystanie „Planów zadań ochronnych obszarów NATURA 2000”
5.1.1.2. Upowszechnienie informacji o obowiązkach spoczywających na posiadaczach zwierząt egzotycznych
5.1.1.3. Wspieranie inicjatyw dot. porządkowania (utrzymywania czystości) terenów leśnych i rekreacyjnych
5.1.1.4. Doprowadzenie do właściwego funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej w celu przywrócenia obecności raka szlachetnego i błotnego wraz z działaniami informacyjno- promocyjnymi
5.1.1.5. „Program restytucji głuszca”. Wolierowa hodowla głuszców w Nadleśnictwie Wisła
5.1.1.6. „Program restytucji pstrąga”
5.1.1.7. Restytucja innych gatunków roślin i zwierząt cennych ze względów przyrodniczych
5.1.1.8. Propagowanie informacji dotyczących posiadanych w powiecie form ochrony przyrody oraz krajobrazu
5.1.1.9. Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii lobbingowej na rzecz ochrony przyrody w powiecie cieszyńskim
5.1.1.10. Określenie pożądanego stylu zabudowy w powiecie, wyznaczenie norm architektonicznych – opracowanie standardów urbanistyczno-architektonicznych – w ramach planów rozwoju z uwzględnieniem charakterystyki urbanistycznej poszczególnych gmin
5.1.1.11. „Dzikie życie w mieście”. Tworzenie obszarów ochronnych na terenach miast. Opracowanie założeń projektowych i rozdysponowanie ich pośród gmin powiatu
5.1.1.12. Promowanie projektów z zakresu ochrony i renaturyzacji ekosystemów
5.1.1.13. Upowszechnienie informacji na temat obszarów systemu NATURA 2000 w powiecie oraz zasad funkcjonowania systemu
5.1.1.14. Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym równowagi przyrodniczej istniejących ekosystemów jako warunków funkcjonowania obszarów NATURA 2000

5.1.1.15. Propagowanie ekologicznego kierunku rozwoju rolnictwa na terenie obszaru NATURA 2000
5.1.1.16. Sporządzenie i wykorzystanie "Planu ochrony Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego"
5.1.1.17. Tworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCH) na terenie powiatu
5.1.1.18. Dążenie do stworzenia spójnej na poziomie powiatu strategii zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie ochrony środowiska, zawierającej określenie stref działań gospodarczych, rolniczych, przyrodniczych na terenie powiatu ze względu na obszary chronione, w tym NATURA 2000.

Cel średnioterminowy (2012-2019) - Ochrona powierzchni ziemi i zasobów kopalin

Ożywienie gospodarcze na terenie powiatu cieszyńskiego na przestrzeni ostatnich lat, również w ujęciu transgranicznym skutkuje naciskiem inwestycyjnym na nowe tereny. Nasila się urbanizacja terenów podmiejskich, wzrastają potrzeby transportowe, wzrasta transport międzynarodowy. Rośnie presja masowej turystyki, zarówno w okresie letnim, jak i zimowym oraz rozwoju budownictwa letniskowego. Ciągle, również na terenach objętych ochroną Natura 2000 utrzymywane są intensywne formy gospodarowania obszarów rolniczych. Rozwój przemysłu, w tym wydobywczego w minionych latach jest przyczyną degradacji terenów i naruszania równowagi w ekosystemie. Zadaniami i kierunkami działań w zakresie ochrony gruntów i zasobów kopalin staje się więc nie tylko odpowiednie korzystanie z zasobów naturalnych (kopaliny, kruszywa), ale również przywrócenie wartości użytkowych terenów zdegradowanych, poprzez odpowiednie zabiegi rekultywacji i odnowy. W zakresie kompleksowych działań związanych z racjonalnym korzystaniem z powierzchni ziemi w 2004 r. została opracowana przez Państwowy Instytut Geologiczny, mapa osuwisk i zagrożeń osuwiskowych w skali 1:10 000 dla miasta Cieszyna, wykonana w ramach pilotażowego programu Ministerstwa Środowiska. Z kolei dla oceny i rozeznania w zakresie stopnia zanieczyszczenia gruntów (gleb) substancjami szkodliwymi, ważne staje się wykonanie badań z tego zakresu. Obecnie brak jest aktualnych danych w ujęciu całego powiatu. Ocena taka jest istotna również z uwagi na konieczność zachowania wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych, co z kolei jest jednym z wyznaczników przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju na terenach prowadzenia gospodarki rolnej. Brakuje kompleksowego monitoringu gleb rolniczych pozwalającego określić jaki sposób gospodarowania wpływa na ich degradację. Kierunki działań i działania wyznaczone na lata 2012-2019 zakładają generalnie kontynuację istniejących zapisów *Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego*.

Kierunki działań i działania na lata 2012-2015 (cele krótkoterminowe) z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016- 2019

5.1.2.1. Wykonanie badań geologicznych terenów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo na okoliczność ewentualnego wystąpienia zjawisk osuwiskowych
5.1.2.2. Racjonalne korzystanie ze złóż kopalin w sposób nie dopuszczający do naruszenia równowagi w ekosystemie
5.1.2.3. Urządzenie zieleni przy drogach powiatowych
5.1.2.4. Wykonywanie badań jakości gleb na podstawie przepisów prawa ochrony środowiska po ukazaniu się rozporządzenia w tej sprawie.
5.1.2.5. Zalesianie gruntów na podstawie ustawy o lasach.

Cel średnioterminowy (2012-2019) - Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Polityka Leśna Państwa określa szczegółowo cele i zasady rozwoju leśnictwa, ukierunkowane na osiągnięcie i utrzymanie wielofunkcyjności lasu. Zapisy dotyczą głównie reorientacji w zarządzaniu lasami w kierunku proekologicznej i zrównoważonej ekonomicznie, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. Do takiego modelu gospodarki leśnej należy dążyć na terenie powiatu cieszyńskiego. Wyraźnie gorsza jest kondycja lasów prywatnych, tworzących niewielkie i rozproszone kompleksy leśne. Często może występować silna presja właścicieli lasów na zmianę sposobu użytkowania i zagospodarowania lasów, nie uwzględniając ich wartości przyrodniczych. Z tego też względu podjęto prace na rzecz sporządzenia Uproszczonych Planów Urządzenia Lasów dla właścicieli lasów całego powiatu cieszyńskiego wraz z przeprowadzeniem oceny strategicznej. Na terenie powiatu znajdują się Leśne Kompleksy Promocyjne – obszary o znaczeniu edukacyjnym, społecznym i ekologicznym. Odgrywają bardzo ważną rolę w zakresie promocji proekologicznej gospodarki leśnej, aktywnych form ochrony przyrody. W najbliższych latach zakłada się prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie właściwej gospodarki leśnej oraz podejmowanie wszelkich działań zmierzających do ochrony lasu, w lasach państwowych realizowanych przez Nadleśnictwo Wisła i Ustroń.

Kierunki działań i działania na lata 2012-2015 (cele krótkoterminowe) z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016- 2019

5.1.3.1. Inicjowanie działań edukacyjnych w zakresie gospodarki leśnej
5.1.3.2. Sporządzanie i wykonywanie uproszczonych planów urządzenia lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa i nadzór nad wykonaniem planów
5.1.3.3. Sporządzanie i wykonywanie Planu Urządzenia Lasów dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa

Cel długoterminowy - Poprawa jakości środowiska, racjonalne korzystanie z zasobów przyrody oraz zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

Cel średnioterminowy (2012-2019) - Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych - racjonalna gospodarka wodami

Największym wyzwaniem w zakresie ochrony wód jest realizacja wymagań Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000, zwanej Ramową Dyrektywą Wodną (RDW). Jej postanowienia dotyczą zarówno wód powierzchniowych (jeziora, rzeki) jak i wód podziemnych. Głównym celem środowiskowym jest osiągnięcie do 2015 r. dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód powierzchniowych i dobrego stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych. Z osiągnięciem dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych ściśle związane są inwestycje w zbiorcze systemy kanalizacji sanitarnej i oczyszczanie ścieków. Dlatego w latach 2012-2019 kontynuowane będą działania inwestycyjne w zakresie ochrony wód, które wyznacza Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych, Strategia Gospodarki Wodnej oraz postanowienia Traktatu Akcesyjnego Polski w tym zakresie. Kontynuacja zadań związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej i wodociągowej jest priorytetowa wśród zadań wyznaczonych z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na lata 2012-2019.

Kierunki działań i działania na lata 2012-2015 (cele krótkoterminowe) z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016- 2019

5.2.1.1. Budowa / odbudowa systemu rowów odwadniających drogi
5.2.1.2. Rewitalizacja rzeki Olzy i jej dorzecza
5.2.1.3. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w gminach
5.2.1.4. Rozbudowa sieci wodociągów publicznych, kanalizacji i budowa lokalnych oczyszczalni ścieków z zachowaniem możliwości wykorzystania infrastruktury w układzie międzygminnym
5.2.1.5. Opracowanie warunków korzystania z wód regionu wodnego oraz planów ochrony przeciwpowodziowej w regionie
5.2.1.6. Dążenie do realizacji programu „Ochrona Zlewni Jeziora Goczałkowickiego – ujęcia wody pitnej dla Aglomeracji Śląskiej i Górnej Wisły" - modernizacja i rozbudowa kanalizacyjnego systemu powiatu
5.2.1.7. Zrównoważone gospodarowanie wodami
5.2.1.8. Promocja rybactwa

Cel średnioterminowy (2012-2019) - Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów i obciążenia środowiska odpadami

W latach ubiegłych nastąpił ogromny postęp w gospodarowaniu odpadami na terenie całego powiatu. We wszystkich Gminach realizowane są gminne plany gospodarki odpadami. Zdecydowanie wzrosła ilość segregowanych odpadów komunalnych. W roku 2007 przyjęto w skali powiatu *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest* co wskazuje, że jednym z najpilniejszych zadań na najbliższy okres jest dokładne zinwentaryzowanie ilości tych wyrobów z ich udokumentowaniem oraz oceną stanu technicznego zabudowanych materiałów. Na terenach Gmin udało się zorganizować takie systemy zbiórki odpadów komunalnych, że wszyscy mieszkańcy mają techniczną możliwość i obowiązek z nich korzystać. Selektywna zbiórka jest źródłem surowców, których przetworzenie wymaga dużo mniejszych nakładów (energii, surowców, itp.) niż w przypadku produkcji wykorzystującej surowce pierwotne. Selektywna zbiórka powinna eliminować odpady niebezpieczne ze strumienia odpadów komunalnych trafiających na składowiska. Istotnym problemem w dalszym ciągu są „dzikie" wysypiska śmieci, czyli zjawisko porzucania odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, co zagraża środowisku. W dalszym ciągu należy dążyć do ograniczenia tego zjawiska. Poniższe kierunki działań i działania wyznaczają ramy gospodarki odpadami na najbliższe lata.

Kierunki działań i działania na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016- 2019

5.2.2.1. Utrzymanie czystości na terenie powiatu
5.2.2.2. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów
5.2.2.3. Ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych kierowanych na wysypiska w strumieniu odpadów komunalnych
5.2.2.4. Uporządkowanie i rozwój systemu gospodarki odpadami niebezpiecznymi

Cel średnioterminowy (2012-2019) - Ochrona powietrza - ekologiczne środki transportu i odnawialne źródła energii

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie powiatu cieszyńskiego pozostają procesy spalania w sektorze energetycznym, komunalnym i mieszkaniowym, gdzie podstawowe paliwo ciągle stanowi węgiel. Szczególnie wysoka jest emisja pyłów w strefach zamieszkałych, gdzie mieszkania ogrzewane są piecami o niskiej sprawności. Rośnie udział transportu drogowego, zwłaszcza w emisji pyłów, jak również tlenków azotu. W ostatnich latach na terenie powiatu cieszyńskiego mimo podjętych wielu działań związanych

z modernizacją i przebudową dróg, termomodernizacją budynków, mimo spadku emisji zanieczyszczeń pochodzących z sektora przemysłowego, istnieje trend pogorszenia jakości powietrza. Warto zaznaczyć, że problemy ekologiczne dotyczą również obszaru pogranicza po stronie czeskiej i słowackiej. Należy nadal dążyć do minimalizacji niskiej emisji, która może zostać ograniczona poprzez odpowiednią termomodernizację obiektów i remonty istniejących kotłowni oraz wzrost wykorzystania ekologicznych i odnawialnych źródeł energii. Rozwiązaniem ograniczenia zanieczyszczeń, których źródłem jest transport, jest taka organizacja i modernizacja infrastruktury drogowej, by ograniczać emisję w obszarach najbardziej zurbanizowanych (np. centra miast). Wdrażanie celów wspólnotowej, unijnej strategii dotyczącej zanieczyszczenia powietrza wiąże się z potrzebą znaczącego zmniejszenia emisji SO2, NOx, lotnych związków organicznych, pyłu PM oraz amoniaku. Dodatkowe zobowiązania do redukcji gazów cieplarnianych nakłada Protokół z Kioto. Duże źródła spalania paliw na terenie powiatu będą wymagały budowy lub modernizacji instalacji redukujących emisję zanieczyszczeń (urządzenia do redukcji pyłów i gazów).

Kierunki działań i działania na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016- 2019

5.2.3.1. Właściwe utrzymanie dróg na terenie powiatu w celu ochrony powietrza i ochrony przed emisją hałasu
5.2.3.2. Termomodernizacja obiektów budowlanych na terenie powiatu
5.2.3.3. Wspieranie w skali powiatu zachęt dla przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii
5.2.3.4. Zaproponowanie ujednoliconych w skali powiatu przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia niskiej emisji
5.2.3.5. Promowanie możliwych do wykorzystania na terenie powiatu cieszyńskiego odnawialnych źródeł energii (woda, wody termalne, biomasa, wiatr, biogaz)
5.2.3.6. Organizacja konferencji poświęconych odnawialnym źródłom energii w Euroregionie
Śląsk Cieszyński
5.2.3.7. Promocja kotłowni wykorzystujących lokalny gaz (np. Kotłownia w Dębowcu) oraz instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii
5.2.3.8. Promocja tras rowerowych
5.2.3.9. Dążenie do spełniania standardów emisyjnych z instalacji obiektów przemysłowych

Cel średnioterminowy (2012-2019) - Zrównoważony rozwój turystyki i agroturystyki

Powiat cieszyński charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-kulturowymi. Rozwój turystyki musi odbywać się w sposób zrównoważony, poprzez optymalne wykorzystanie jego atutów przyrodniczych i kulturowych wraz z ich ochroną. Rozwój rekreacji jest możliwy również w oparciu o potencjał i tradycje rolnicze silne w wielu gminach pogranicza (agroturystyka). Turystyka musi stanowić ważny czynnik współpracy z ośrodkami w Czechach i na Słowacji (wspólna oferta turystyczna, wspólne działania informacyjne). W latach 2012-2019 zakłada się kontynuację zadań związanych z promocją turystyki w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki.

Kierunki działań i działania na lata 2012-2015 (cele krótkoterminowe) z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016- 2019

5.2.4.1. Wspieranie inicjatyw promujących usługi agroturystyczne obszaru Powiatu
5.2.4.2. Wzbogacanie istniejących banków informacji turystycznej w powiecie cieszyńskim o informację o walorach przyrodniczych
5.2.4.3. Opracowanie projektu lokalizacji i zagospodarowania miejsc wypoczynku sobotnio-niedzielnego zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego
5.2.4.4. Dążenie do organizacji imprez masowych w miejscach wyznaczonych, z poszanowaniem środowiska naturalnego
5.2.4.5. Prowadzenie szkoleń z zakresu agroturystyki gospodarstw rolnych

Cel średnioterminowy (2012-2019) - Ochrona przed hałasem i szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych

Ochrona przed hałasem i oddziaływaniem pól elektromagnetycznych polega m.in. na eliminowaniu instalacji uciążliwych, zakładaniu urządzeń tłumiących, odpowiedniej lokalizacji obiektów uciążliwych, budowie ekranów akustycznych oraz zapewnieniu odpowiednich standardów ciągom komunikacyjnym (odpowiednie nawierzchnie). Rozwiązaniem problemu nadmiernego hałasu komunikacyjnego będą w najbliższych latach wyprowadzenie ruchu z terenów o gęstej zabudowie i terenów cennych przyrodniczo a także promocja i korzystanie z ekologicznych środków transportu. Zakłada się minimalizację hałasu w wyniku działań prowadzonych w zakresie modernizacji dróg na terenie powiatu.

Kierunki działań i działania na lata 2012-2015 (cele krótkoterminowe) z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016- 2019

5.2.5.1. Badanie hałasu w przypadku wyraźniej potrzeby (miejsca uciążliwe, protesty mieszkańców)

5.2.5.2. Tworzenie i utrzymywanie zieleni pomiędzy terenami przemysłu i usług a terenami zabudowy mieszkaniowej
5.2.5.3. Dążenie do minimalizacji oddziaływania istniejących i potencjalnych pól elektromagnetycznych

Cel długoterminowy - Edukacja ekologiczna, monitoring i poprawa bezpieczeństwa ekologicznego

Cel średnioterminowy (2012-2019) - Edukacja ekologiczna

W *Polityce Ekologicznej Państwa* mocno zaakcentowana jest konieczność „stałego podnoszenia świadomości ekologicznej". Wykształcenie właściwych postaw i nawyków proekologicznych wiąże się przede wszystkim z odrzuceniem nawyków i zachowań bezpośrednio zagrażających środowisku. Należy do nich porzucanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wylewanie i spuszczanie surowych ścieków do wód i gleby, spalanie w paleniskach domowych odpadów powodujących emisję trujących składników do powietrza, podpalanie łąk i lasów, nielegalna wycinka drzew i dewastacja publicznej zieleni, niszczenie siedlisk, mycie pojazdów w pobliżu cieków wodnych, kłusownictwo i dręczenie zwierząt itp. Skuteczna eliminacja tych zachowań jest dowodem uzyskania elementarnej świadomości ekologicznej, warunkując możliwość dalszego jej podnoszenia. Aktualizacja zadań i kierunków działań w zakresie ochrony przyrody na lata 2012-2019 dotyczy kontynuacji większości działań prowadzonych w minionych latach na terenie powiatu. Działania z zakresu edukacji ekologicznej będą miały na celu podniesienie świadomości wszystkich beneficjentów środowiska i wskazanie odpowiednich sposobów korzystania z zasobów naturalnych, bez ich naruszania.

Kierunki działań i działania na lata 2012-2015 (cele krótkoterminowe) z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016- 2019

5.3.1.1. Doradztwo i konsultacje dla organizacji pozarządowych w obszarze ochrony środowiska
5.3.1.2. Organizacja konkursów ekologicznych
5.3.1.3. Prowadzenie powiatowego „serwisu ekologicznego"
5.3.1.4. Aktualizacja programu szkolnego z zakresu ochrony środowiska bazującego na dobrych przykładach z powiatu cieszyńskiego, w tym organizacja warsztatów ekologicznych w szkołach
5.3.1.5. Promowanie edukacji ekologicznej w oparciu o Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Beskidu Śląskiego" oraz Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego
5.3.1.6. Prowadzenie działań informacyjno – promocyjnych z uwzględnieniem możliwości przywrócenia obecności raków w rzekach powiatu cieszyńskiego skierowane do wszystkich gmin powiatu
5.3.1.7. Prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych w zakresie rolnictwa ekologicznego i zdrowej żywności oraz agroturystyki
5.3.1.8. Wspieranie akcji promujących walory przyrodniczo-krajobrazowe powiatu
5.3.1.9. Edukacja ekologiczna i rolnicza dorosłych
5.3.1.10. Upowszechnianie wiedzy w zakresie konieczności oszczędzania wody na terenie powiatu
5.3.1.11. Doposażenie Centrów Edukacji Ekologicznej
5.3.1.12. Doskonalenie systemu zarządzania środowiskowego na terenach Gmin

Cel średnioterminowy (2012-2019) - Monitoring środowiska i ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami

W celu ochrony człowieka przed nadzwyczajnymi zagrożeniami, jak wzmożone opady, burze, powodzie oraz dla usuwania poważnych awarii przemysłowych i ich skutków i zapobiegania wystąpieniu awarii, niezbędna będzie w latach 2012-2019 współpraca na poziomie regionalnym, transgranicznym organów administracji publicznej i podmiotów gospodarczych, m.in. poprzez wymianę informacji i doświadczeń, podejmowanie wspólnych czynności kontrolnych, a także współdziałanie przy usuwaniu skutków awarii.

Kierunki działań i działania na lata 2012-2015 (cele krótkoterminowe) z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016- 2019

5.3.2.1. Realizacja systemu i wymiany informacji o ochronie środowiska, w tym w wymiarze transgranicznym
5.3.2.2. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w tym ćwiczenia w zakresie bezpieczeństwa
ekologiczno-chemicznego
5.3.2.3. Prowadzenie działań w oparciu o stały monitoring przeciwpowodziowy w ramach sieci posterunków opadowych IMiGW i posterunków wodowskazowych IMiGW i RZGW wraz z systemem zarządzania w sytuacjach powodziowych
5.3.2.4. Podejmowanie działań mających na celu doskonalenie systemu zapobiegania poważnym awariom, na rzecz ograniczenia ich skutków dla ludzi i środowiska.

Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego* do roku 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019

Tabela 1

5.1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego

5.1.1. Ochrona przyrody i poprawa ładu przestrzennego ze szczególnych uwzględnieniem obszarów Natura 2000

5.1.1.1.Zadania własne i koordynowane powiatu

W – zadania własne
Ws – zadania we współpracy
K – zadania koordynowane

Nazwa zadania (projektu)	W / K / Ws	Jednostki odpowiedzialne/ Wykonawcy/Partnerzy	Aktualizacja zadań – okres realizacji								Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	13.
Wykorzystanie „Planów zadań ochronnych obszarów NATURA 2000”	Ws	RDOŚ, Wojewoda, Samorząd Powiatu, Nadleśnictwo Ustroń i Wisła	x	x	x	x	x	x	x	x	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Upowszechnienie informacji o obowiązkach spoczywających na posiadaczach zwierząt egzotycznych	W	Starosta Powiatu	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu
Wspieranie inicjatyw dot. porządkowania (utrzymywania czystości) terenów leśnych i rekreacyjnych	Ws	Samorząd Powiatu	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu
Doprowadzenie do właściwego funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej w celu przywrócenia obecności raka szlachetnego i błotnego wraz z działaniami informacyjno-promocyjnymi	K	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Powiat Cieszyński	x	x	x	x	x	x	x	x	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Gminy Powiatu
„Program restytucji głuszca” Wolierowa hodowla głuszców w Nadleśnictwie Wisła	K	Samorządy Gmin, Nadleśnictwo Wisła	x	x	x	x	x	x	x	x	Nadleśnictwo Wisła, Budżet Państwa, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Budżet Powiatu

„Program restytucji pstrąga”	K	RZGW, Wojewoda, Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	RZGW, Polski Związek Wędkarski, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Budżety Gmin
Restytucja innych gatunków roślin i zwierząt cennych ze względów przyrodniczych	K	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, PZW, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	x	x	x	x	x	x	x	x	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Powiat Cieszyński, Gminy Powiatu, Polski Związek Wędkarski
Propagowanie informacji dotyczących posiadanych w powiecie form ochrony przyrody oraz krajobrazu	Ws	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Organizacje pozarządowe	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu, Budżety Gmin
Przygotowanie i przeprowadzanie kampanii lobbingowej na rzecz ochrony przyrody w powiecie cieszyńskim	Ws	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Organizacje pozarządowe	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu, Budżety Gmin
Określenie pożądanego stylu zabudowy w powiecie, wyznaczenie norm architektonicznych-opracowanie standardów urbanistyczno-architektonicznych – w ramach planów rozwoju z uwzględnieniem charakterystyki urbanistycznej poszczególnych gmin	Ws	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu, Budżety Gmin
„Dzikie życie w mieście”. Tworzenie obszarów ochronnych na terenach miast. Opracowanie założeń projektowych i rozdysponowanie ich pośród gmin powiatu	K	Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżety Gmin, Organizacje pozarządowe
Promowanie projektów z zakresu ochrony i renaturyzacji ekosystemów	Ws	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła, Organizacje pozarządowe	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła, Gminy Powiatu
Upowszechnienie informacji na temat obszarów systemu NATURA 2000 w powiecie oraz zasad funkcjonowania systemu	Ws	Wojewoda, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła, Organizacje pozarządowe	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Wojewody, Budżet Powiatu, Gminy Powiatu, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła, Organizacje pozarządowe
Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym równowagi przyrodniczej istniejących ekosystemów jako warunków funkcjonowania obszarów NATURA 2000	K	Samorządy Gmin w obszarach NATURA 2000, gospodarstwa rybackie, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła, mieszkańcy, Powiat Cieszyński	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Wojewody, Nadleśnictwo Wisła, Nadleśnictwo Ustroń, Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych

Propagowanie ekologicznego kierunku rozwoju rolnictwa na terenie obszaru NATURA 2000	K	Wojewoda, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, ARiMR	x	x	x	x	x	x	x	x	Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych, mieszkańcy
Sporządzenie i wykorzystanie „Planu ochrony Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego”	K	Wojewoda, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła, Organizacje pozarządowe, placówki naukowe	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Wojewody
Tworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCH) na terenie Powiatu	K	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Samorząd Powiatu, Samorząd Gminy Brenna, Nadleśnictwo Ustroń	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Wojewody, Budżety Gmin
Dążenie do stworzenia spójnej na poziomie powiatu strategii zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie ochrony środowiska, zawierającej określenie stref działań gospodarczych, rolniczych, przyrodniczych na terenie powiatu za względu na obszary chronione, w tym NATURA 2000	K	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła, Organizacje pozarządowe	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżety Gmin, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego

Tabela 2

5.1.2. Ochrona powierzchni ziemi i zasobów kopalin

5.1.2.1. Zadania własne i koordynowane powiatu

W – zadania własne
Ws – zadania we współpracy
K – zadania koordynowane

Nazwa zadania (projektu)	W / K / Ws	Jednostki odpowiedzialne/ Wykonawcy/Partnerzy	Aktualizacja zadań – okres realizacji								Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	13.
Wykonanie badań geologicznych terenów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo na okoliczność ewentualnego wystąpienia zjawisk osuwiskowych	Ws	Starosta Powiatu, Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu, Budżety Gmin, Skarb Państwa
Racjonalne korzystanie ze złóż kopalin w sposób nie dopuszczający do naruszenia równowagi w ekosystemie	W	Samorządy Gmin, Podmioty gospodarcze	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu
Urządzenie zieleni przy drogach powiatowych	W	PZDP	x	x	x	x	x	x	x	x	PZDP
Wykonanie badań jakości gleb na podstawie przepisów prawa ochrony środowiska po ukazaniu się rozporządzenia w tej sprawie	W	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Rolnicy, WIOŚ	x	x	x	x	x	x	x	x	Rolnicy, WIOŚ, Budżety Gmin, Budżet Powiatu
Zalesienie gruntów	K	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Samorząd Powiatu, Użytkownicy terenów, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła	x	x	x	x	x	x	x	x	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Gminy Powiatu, Użytkownicy terenów, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła

Tabela 3

5.1.3. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

5.1.3.1. Zadania własne i koordynowane powiatu

W – zadania własne
Ws – zadania we współpracy
K – zadania koordynowane

Nazwa zadania (projektu)	W / K / Ws	Jednostki odpowiedzialne/ Wykonawcy/Partnerzy	Aktualizacja zadań – okres realizacji								Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	13.
Inicjowanie działań edukacyjnych w zakresie gospodarki leśnej	Ws	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu, WFOŚiGW
Sporządzanie i wykonywanie uproszczonych planów urządzenia lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa i nadzór nad wykonaniem planów	W	Powiat Cieszyński	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu, WFOŚiGW
Sporządzanie i wykonywanie Planu Urządzenia lasów dla lasów stanowiących własność Skarbu państwa	K	Nadleśnictwo Wisła i Ustroń	x	x	x	x	x	x	x	x	Nadleśnictwa Fundusze Unijne,

Tabela 4

5.2. Poprawa jakości środowiska, racjonalne korzystanie z zasobów przyrody zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

5.2.1. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – racjonalna gospodarka wodami

5.2.1.1. Zadania własne i koordynowane powiatu

W – zadania własne
Ws – zadania we współpracy
K – zadania koordynowane

Nazwa zadania (projektu)	W / K / Ws	Jednostki odpowiedzialne/ Wykonawcy/Partnerzy	Aktualizacja zadań – okres realizacji								Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	13.
Budowa / odbudowa systemu rowów odwadniających drogi	W	Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych	x	x	x	x	x	x	x	x	Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych, Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, PZDP
Rewitalizacja rzeki Olzy i jej dorzecza	K	Samorządy Gmin, RZGW, ŚZMiUW, Sąsiednie Powiaty wraz ze strona czeską, Stowarzyszenie OLZA, powiat w roli koordynatora niektórych zadań	x	x	x	x	x	x	x	x	Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych, Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Budżety Gmin, Budżet Powiatu (RPO WSL 2014-2020)
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w gminach	K	Samorządy Gmin, Mieszkańcy	x	x	x	x	x	x	x	x	Mieszkańcy
Rozbudowa sieci wodociągów publicznych, kanalizacji i budowa lokalnych oczyszczalni ścieków z zachowaniem możliwości wykorzystania infrastruktury w układzie międzygminnym	K	Samorządy Gmin, Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej	x	x	x	x	x	x	x	x	Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych, Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Budżety Gmin

Opracowanie warunków korzystania z wód regionu wodnego oraz planów ochrony przeciwpowodziowej w regionie	K	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Państwa, Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych
Dążenie do realizacji programu „Ochrona Zlewni Jeziora Goczałkowickiego – ujęcia wody pitnej dla Aglomeracji Śląskiej i Górnej Wisły” – modernizacja i rozbudowa kanalizacyjnego systemu powiatu	K	Samorząd Gminy Skoczów, Gminy Ustroń, Gminy Brenna	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Państwa, Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych, Budżety Gmin
Zrównoważone gospodarowanie wodami	K	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Samorządy Gminne, Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Państwa, Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych, Środki unijne, środki WFOŚiGW
Promocja rybactwa	K	Stowarzyszenie LGR „Zabi Kraj”	x	x	x	x	x	x	x	x	Środki wspólnotowe, za pośrednictwem programów operacyjnych

Tabela 5

5.2.2. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów i obciążenia środowiska odpadami

Szczegółowa charakterystyka zadań z zakresu gospodarki odpadami na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019 zawarta jest w aktualizacji *Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami,* który jest nieodłączną częścią Programu *Ochrony Środowiska.*

W – zadania własne
Ws – zadania we współpracy
K – zadania koordynowane

Nazwa zadania (projektu)	W / K / Ws	Jednostki odpowiedzialne/ Wykonawcy/Partnerzy	Aktualizacja zadań – okres realizacji								Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	13.
Utrzymanie czystości na terenie powiatu	K, W, Ws	Samorządy Gmin, Szkoły, Organizacje pozarządowe, Powiat Cieszyński, Mieszkańcy	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżety Gmin, Budżet Powiatu, podmioty zajmujące się zbiórką odpadów, WFOŚiGW, Mieszkańcy
Rozwój selektywnej zbiórki odpadów	K, Ws	Samorządy Gmin, Szkoły, gminna prasa lokalna, placówki handlowe, Mieszkańcy	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżety Gmin, Budżet Powiatu, podmioty zajmujące się zbiórką odpadów, WFOŚiGW
Ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych kierowanych na wysypiska w strumieniu odpadów komunalnych	K, Ws	Samorządy Gmin, Szkoły, prasa lokalna, ODR, Mieszkańcy	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżety Gmin, Budżet Powiatu, podmioty zajmujące się zbiórką odpadów, WFOŚiGW
Uporządkowanie i rozwój systemu gospodarki odpadami niebezpiecznymi	K, W	Samorządy Gmin, właściciele budynków z wyrobami azbestowymi, dyrektorzy szkół, apteki, ośrodki zdrowia, Samorząd Powiatu	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżety Gmin, Budżet Powiatu, podmioty zajmujące się zbiórką odpadów, WFOŚiGW, środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych

Tabela 6

5.2.3. Ochrona powietrza – ekologiczne środki transportu i odnawialne źródła energii

5.2.3.1. Zadania własne i koordynowane powiatu

W – zadania własne
Ws – zadania we współpracy
K – zadania koordynowane

Nazwa zadania (projektu)	W / K / Ws	Jednostki odpowiedzialne/ Wykonawcy/Partnerzy	Aktualizacja zadań – okres realizacji								Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	13.
Właściwe utrzymanie dróg na terenie powiatu w celu ochrony powietrza i ochrony przed emisją hałasu	W, Ws	Samorząd Powiatu, PZDP, ZDW	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu (RPO WSL 2014-2020 RPO WSL 2007-2013), PZDP, Budżet Państwa, Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych
Termomodernizacja obiektów budowlanych na terenie powiatu	K, W, Ws	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Właściciele obiektów, Mieszkańcy	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu (RPO WSL 2014-2020),, Budżety Gmin, Właściciele obiektów, Mieszkańcy, WFOŚiGW, NFOŚiGW,
Wspieranie w skali powiatu zachęt dla przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii	Ws	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu (RPO WSL 2014-2020), Budżety Gmin, „małe granty"
Zaproponowanie ujednoliconych w skali powiatu przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia niskiej emisji	K	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Marszałek Województwa	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Gminy, Energetyka Cieszyńska
Promowanie możliwych do wykorzystania na terenie powiatu cieszyńskiego odnawialnych źródeł energii (woda, wody termalne, biomasa, wiatr, biogaz)	K	Marszałek Województwa, Samorządy Gmin, Organizacje pozarządowe	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżety Gmin, Organizacje pozarządowe, Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych

Organizacja konferencji poświęconych odnawialnym źródłom energii w Euroregionie Śląsk Cieszyński	Ws	Samorządy Gmin, Powiaty sąsiednie, Organizacje pozarządowe	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżety Gmin, Organizacje pozarządowe
Promocja kotłowni wykorzystujących lokalny gaz (np. Kotłownia w Dębowcu) oraz instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii	K	Samorządy Gmin, Organizacje pozarządowe	x	x	x	x	x	x	x	x	Szkoły Powiatu Cieszyńskiego, Gminy Powiatu, Właściciele instalacji
Promocja tras rowerowych	K	Samorządy Gmin, Samorząd Powiatowy, Organizacje pozarządowe	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu, Gminy Powiatu, Organizacje pozarządowe
Dążenie do spełniania standardów emisyjnych z instalacji obiektów przemysłowych	K	Podmioty gospodarcze	x	x	x	x	x	x	x	x	Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Fundacje, Środki własne podmiotów gospodarczych

Tabela 7

5.2.4. Zrównoważony rozwój turystyki i agroturystyki

5.2.4.1. Zadania własne i koordynowane powiatu

W – zadania własne
Ws – zadania we współpracy
K – zadania koordynowane

Nazwa zadania (projektu)	W / K / Ws	Jednostki odpowiedzialne/ Wykonawcy/Partnerzy	Aktualizacja zadań – okres realizacji								Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	13.
Wspieranie inicjatyw promujących usługi agroturystyczne obszaru Powiatu	K, Ws	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Organizacje pozarządowe	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu (RPO WSL 2014-2020), Budżety Gmin, Organizacje pozarządowe
Wzbogacanie istniejących banków informacji turystycznej w powiecie cieszyńskim o informację o walorach przyrodniczych	K	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła, Organizacje pozarządowe	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu, Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych, Budżety Gmin, Nadleśnictwa, „małe granty", Organizacje pozarządowe
Opracowanie projektu lokalizacji i zagospodarowania miejsc wypoczynku sobotnio-niedzielnego zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego	K	Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżety Gmin
Dążenie do organizacji imprez masowych w miejscach wyznaczonych z poszanowaniem środowiska naturalnego	Ws	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu, Budżety Gmin
Prowadzenie szkoleń z zakresu agroturystyki gospodarstw rolnych	K	Samorządy Gmin, ODR, Izba Rolnicza	x	x	x	x	x	x	x	x	Gminy Powiatu

Tabela 8

5.2.5. Ochrona przed hałasem i szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych

5.2.5.1. Zadania własne i koordynowane powiatu

W – zadania własne
Ws – zadania we współpracy
K – zadania koordynowane

Nazwa zadania (projektu)	W / K / Ws	Jednostki odpowiedzialne/ Wykonawcy/Partnerzy	Aktualizacja zadań – okres realizacji								Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	13.
Badanie hałasu w przypadku wyraźnej potrzeby (miejsca uciążliwe, protesty mieszkańców)	K	WIOŚ, Zarządcy dróg	x	x	x	x	x	x	x	x	WIOŚ, Podmioty gospodarcze
Tworzenie i utrzymywanie zieleni pomiędzy terenami przemysłu i usług, a terenami zabudowy mieszkaniowej	K	Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżety Gmin
Dążenie do minimalizacji oddziaływania istniejących i potencjalnych pól elektromagnetycznych	K	Właściciele urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne, Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Środki własne podmiotów gospodarczych (właścicieli urządzeń emitujących pola)

Tabela 9

5.3. Edukacja ekologiczna, monitoring i poprawa bezpieczeństwa ekologicznego

5.3.1. Edukacja ekologiczna

5.3.1.1. Zadania własne i koordynowane powiatu

W – zadania własne
Ws – zadania we współpracy
K – zadania koordynowane

Nazwa zadania (projektu)	W / K / Ws	Jednostki odpowiedzialne/ Wykonawcy/Partnerzy	Aktualizacja zadań – okres realizacji								Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	13.
Doradztwo i konsultacja dla organizacji pozarządowych w obszarze ochrony środowiska	Ws	Samorząd Powiatu	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu
Organizacja konkursów ekologicznych	W	Samorząd Powiatu	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu
Prowadzenie powiatowego „serwisu ekologicznego”	W	Samorząd Powiatu	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu
Aktualizacja programu szkolnego z zakresu ochrony środowiska bazującego na dobrych przykładach z powiatu cieszyńskiego, w tym organizacja warsztatów ekologicznych w szkołach	K	Kuratorium Oświaty, Samorząd Powiatu	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Kuratorium Oświaty
Promowanie edukacji ekologicznej w oparciu o Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Beskidu Śląskiego” oraz Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego	Ws	Kuratorium Oświaty, Nadleśnictwo Ustroń, Nadleśnictwo Wisła, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Samorząd Powiatu	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu, Budżet Kuratorium Oświaty, Nadleśnictwo Wisła, Ustroń
Prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych z uwzględnieniem możliwości przywrócenia obecności raków w rzekach powiatu cieszyńskiego skierowane do wszystkich gmin powiatu	Ws	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Samorząd Powiatu	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Powiatu, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego

Prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych w zakresie rolnictwa ekologicznego i zdrowej żywności oraz agroturystyki	K	Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Budżety Gmin
Wspieranie akcji promujących walory przyrodniczo-krajobrazowe powiatu	K	Organizacje pozarządowe, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	Gminy Powiatu
Edukacja ekologiczna i rolnicza dorosłych	K	Samorząd Powiatu, Organizacje pozarządowe, Gminy powiatu, Kuratorium Oświaty, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Nadleśnictwo Wisła, Nadleśnictwo Ustroń	x	x	x	x	x	x	x	x	Kuratorium Oświaty, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Budżety Gmin, Nadleśnictwo Wisła, Nadleśnictwo Ustroń, ARiMR
Upowszechnianie wiedzy w zakresie konieczności oszczędzania wody na terenie powiatu	Ws	Samorządy Gmin, Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej, RZGW	x	x	x	x	x	x	x	x	Organizacje pozarządowe, Budżety Gmin
Doposażenie Centrów Edukacji Ekologicznej	K	Samorządy Gmin, Nadleśnictwo Ustroń, Nadleśnictwo Wisła, Kuratorium Oświaty	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżety Gmin, Organizacje pozarządowe, Nadleśnictwa
Doskonalenie systemu zarządzania środowiskowego na terenach Gmin	K	Urząd Marszałkowski, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	Urząd Marszałkowski,, Gminy Powiatu, Powiat Cieszyński

Tabela 10

5.3.2. Monitoring środowiska i ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami

5.3.2.1. Zadania własne i koordynowane powiatu

W – zadania własne
Ws – zadania we wspólpracy
K – zadania koordynowane

Nazwa zadania (projektu)	W / K / Ws	Jednostki odpowiedzialne/ Wykonawcy/Partnerzy	Aktualizacja zadań – okres realizacji								Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	13.
Realizacja systemu i wymiany informacji o ochronie środowiska, w tym w wymiarze transgranicznym	K	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, WIOŚ, Powiaty sąsiednie, Strona Czeska	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Państwa, Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych
Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w tym ćwiczenia w zakresie bezpieczeństwa ekologiczno-chemicznego	K	Straż Pożarna, Kuratorium Oświaty, WIOŚ, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, inspekcja Sanitarna i Weterynaryjna, Policja	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Państwa, Straż Pożarna, Kuratorium Oświaty, WIOŚ
Prowadzenie działań w oparciu o stały monitoring przeciwpowodziowy w ramach sieci posterunków opadowych IMiGW i posterunków wodowskazowych IMiGW i RZGW wraz z systemem zarządzania w sytuacjach powodziowych	K	IMiGW, RZGW, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Państwowa Straż Pożarna	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Państwa, Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych
Podejmowanie działań mających na celu doskonalenie systemu zapobiegania poważnym awariom, na rzecz ograniczenia ich skutków dla ludzi i środowiska	K	Podmioty gospodarcze WIOŚ, Centra Zarządzania Kryzysowego, Państwowa Straż Pożarna, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin	x	x	x	x	x	x	x	x	Budżet Państwa, Środki wspólnotowe za pośrednictwem programów operacyjnych